

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים
ע"י ב"כ עו"ד ערן טל

התובעים

נגד

כספי הפלגות קרוז בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד אמיר ישראלי

הנתבעת

פסק דין

1

2

1. כללי

3 מפליגה לה הספינה "נסיכת החלומות", בשיט תענוגות באגן המזרחי של הים התיכון ביום קיץ
4 בשנת 2007, כשעל סיפונה כ-930 נוסעים ישראלים ו-340 אנשי צוות. ביום השלישי להפלגה, בעת
5 שהאוניה הייתה בלב הים, בדרכה מטורקיה לרודוס, הקיצו הנוסעים בשעת בוקר מוקדמת, לשמע
6 רעש שנשמע מבטן האוניה, מחמת חור שנבקע בין שני מיכלי מים. סמוך לאחר מכן, החלה האוניה
7 ליטות על צידה, ובהמשך האטה במידה משמעותית את מהירות ההפלגה. באיחור ניכר, הגיעה
8 האוניה ליעדה ועגנה בנמל. בחלוף מספר שעות המתנה מורטות עצבים, נאמר לנוסעים לארוז
9 חפציהם ולהתפנות מהאוניה. תחילה נאמר כי יופנו לבתי מלון באי, אך בחלוף מספר שעות המתנה
10 נוספות על הרציף, הם הוסעו לנמל התעופה המקומי, שם שוב נאלצו להמתין שעות מספר, ללא
11 צידה ומים, עד שסוף סוף, הועלו על מטוס שהחזירם לישראל.

12
13 אירוע זה, היווה את אקורד הסיום של שיט התענוגות, שקדמו לו שרשרת תקלות במערכות
14 התשתית השונות, שלא פעלו כסדרן, ובכללן הביוב, המים ומיזוג האוויר, ועל כך בהמשך.

15
16 368 נוסעים מכלל נוסעי הספינה, הגישו את התביעה שלפניי נגד חברת "כספי הפלגות קרוז בע"מ",
17 החברה ששווקה את שיט התענוגות.

18
19 2. הצדדים

20 "האוניה" או "הספינה", ששווקה בשם - "נסיכת החלומות" "Dream נסיכה מהקריביים", נבנתה
21 בפינלנד בשנת 1970, ופרטיה: משקל 23 טון, 570 תאים, קיבולת 1,420 נוסעים ו-400 אנשי צוות.
22 האוניה נמצאת בבעלות חברה זרה הרשומה באיי מרשל, בשם Tumaco Navigation Co. (להלן:
23 "הבעלים"), ומפליגה תחת דגל "בהאמה". בעלי מניותיה הם מר דוד פימה, ישראלי המתגורר ביוון
24 (להלן: "פימה"), והשני, גיורא נפתלי, איש עסקים ישראלי (להלן: "נפתלי"). הבעלים קיבל
25 אשורים מבנק הפועלים בע"מ ומבנק דיסקונט לישראל בע"מ, (להלן: "הבנקים"), מכל אחד בסך
26 של 4,500,000 דולר. להבטחת החזר האשראים, שועבדה האוניה לבנקים ובנוסף ניתנה ערבות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 אישית של נפתלי על סך של 750,000 דולר. הבעלים החכיר את האוניה לחברת Dream Princess
2 Cruises Ltd. (להלן: "החוכרת"). החוכרת אינה צד לתביעה.

3
4 הנתבעת, חברת כספי הפלגות קרוז בע"מ (להלן: "כספי"), הינה חברה המשוקת הפלגות נופש
5 בישראל זה עשרות בשנים. מנהלה של הנתבעת הוא מר יובל כספי (להלן: "יובל").

6
7 התובעים נמנים על מי ששט באוניה, שיצאה ביום 16.9.07 מנמל אשדוד, להפלגה בת ארבעה לילות
8 בים התיכון, שכללה עגינות בטורקיה, רודוס וקפריסין. האוניה אמורה הייתה לשוב חזרה לנמל
9 אשדוד ביום 20.9.07 (להלן: "ההפלגה").

שיווק ההפלגות באוניה

10
11
12 בין הבעלים לבין חברה נוספת הקשורה עם כספי, בשם "כספי הפלגות (1992) בע"מ", שאינה צד
13 להליך (להלן: "חברות כספי"), נחתם ביום 6.4.05 הסכם, לפיו התמנו חברות כספי כמשווק הבלעדי
14 של הספינה במדינת ישראל עד ליום 31.12.10 (להלן: "הסכם השיווק"). בהסכם השיווק, התחייבו
15 חברות כספי לרכוש את כל כרטיסי ההפלגה האפשריים ולא פחות מכמות מינימאלית שהוסכמה.

16
17 חברות כספי התחייבו לשלם לבעלים עבור כל יום של הפלגה סך של כ 50,000 דולר, וללא כל קשר
18 לכמות הכרטיסים שנמכרת בפועל. חברות כספי הוסמכו לפרסם, להפיץ ולשווק הפלגות שיבוצעו על
19 ידי האוניה, לרבות מכירת כרטיסי ההפלגה. הוסכם כי חברות כספי רשאיות להפיק חוברת פרסום
20 ("ברושור") באשר להפלגות, (להלן: "חוברת הפרסום"), ולעשות הנדרש למיקסום המכירות.
21 בהתאם להסכם השיווק, גובה כספי את התמורה עבור כרטיסי ההפלגה, המופקדת בחשבון נאמנות
22 של כספי עבור הבעלים (להלן: "חשבון הנאמנות"), ולאחר מכן מעבירה את התמורה המוסכמת
23 לבעלים. יודגש כי לפי הסכם השיווק, חשבון הנאמנות, שועבד על ידי כספי, לטובת הבנקים
24 להבטחת החזר האשראים של האוניה.

25
26 בפועל, כספי שיווקה את האוניה במשך שלוש עונות שקדמו לאירועים נשוא התביעה, במהלכן
27 ביצעה האוניה כ-122 הפלגות. ההפלגות יצאו מנמל יעד ישראלי, למשך מספר ימים, באגן הים
28 התיכון ועליהן נופשים ישראלים. כספי, הייתה אחראית לשיווק ההפלגות, ומכרה את הכרטיסים
29 לנוסעים שפנו למשרדיה, בין טלפונית ובין באמצעות סוכני הנסיעות. הפלגה ממוצעת הינה בת
30 שלושה – ארבעה לילות, וכוללת את השיט, לינה וארוחות, בידור ומופעים, וירידה בנמלים בהם
31 עוגנת הספינה, וזאת בעלות ממוצעת של 350 דולר, תלוי בתא.

32
33 לקראת עונת 2007, הפיקה כספי חוברת פרסום מהודרת בשם "הנסיכה מהקריביים Dream".
34 בחוברת הפרסום, שהינה מוצג בתיק, מתנוסס על הכריכה, משני צדדיה, שמה של כספי הפלגות,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 ובהבדל שם הבעלים מופיע רק בסוף החוברת, באופן מוצנע, באותיות קטנות במסגרת כתב התנאים
 2 הכללים. הספינה מתוארת בחוברת כאוניית חלומות, המבטיחה נופש נפלא לנוסעים. הספינה מוצגת
 3 כ"אונית פאר", "הגדולה והמפוארת באוניות המפליגות מישראל" ותיאורים דומים, וכן מצוין
 4 שהספינה עברה בנייה מחודשת בשנת 2005. לנוסע מצופה שיט תענוגות שהינו "חוויה לכל
 5 המשפחה", תוך פירוט של מגוון הפעילויות שנכלל בשיט. כל מי שמזמין הפלגה לאוניה, נרשם
 6 בטופס הנקרא "טופס רישום להפלגה", שבו מצוינים פרטיו, מועד ההפלגה ואמצעי התשלום. טופס
 7 רישום ההפלגה נשלח למזמין. עם העלייה לספינה, מקבל כל נוסע טופס הזמנה הכולל את פרטי
 8 התא, מועד ההפלגה, וכן תנאים כללים (להלן: "כתב התנאים הכלליים"). את כתב התנאים הכלליים,
 9 לא שולחת כספי לנוסע ביחד עם טופס רישום להפלגה, למעט נוסעים שמבקשים זאת במפורש.
 10 דוגמת התנאים הכללים מופיעה בסוף החוברת. בכתב התנאים הכלליים נקבע בין היתר כי כספי היא
 11 סוכנות נסיעות המתווכת בין הנוסע לבין בעלי האוניה וחוכרת האוניה, והיא שמשווקת עבורם את
 12 כרטיסי הפלגה. עוד נקבע כי כספי אינה אחראית לתקלות מחמת ביצוע לקוי של ההפלגה. בכתב
 13 התנאים הכלליים ניתנה לבעלים לחוכרים ולכספי הרשאה לשנות את זמני, תאריכי, מסלולי ומחירי
 14 ההפלגות ללא הודעה מוקדמת מחמת כוח עליון או בעיות טכניות. במקרה כאמור, הפיצוי לו יהיה
 15 זכאי הנוסע הוא השבת הסכום ששולם ובמקרה של קיצור משך ההפלגה, יושב החלק היחסי בלבד,
 16 וללא כל פיצוי נוסף.

17

18 **האירוע הקודם** .4
 19 בהפלגה מוקדמת יותר של האוניה, בימים 13.5.07 - 17.5.07, התרחשו תקלות, במידה בלתי
 20 שגרתית באוניה. מעבר לאיחור של מספר שעות בהפלגה, עקב תקלה במערכת הביוב, הופסקה
 21 אספקת המים מ 07:00 ועד 20:30, זאת לאחר דליפת מים לתאים, סתימת השירותים, וכן השבתה
 22 של מיזוג אוויר, (להלן: "האירוע הקודם"). לבית משפט השלום בראשון לציון (ת.א. 6216/07),
 23 הוגשה תביעה של כ- 170 תובעים, מרביתם בגין האירוע הקודם, ושטרם הוכרעה. חלק מהראיות
 24 בתיק דשם, לרבות תצהירים ופרוטוקול הדיון, הוגשו כראיות בהליך שלפניי (להלן: "התביעה
 25 **בבהמ"ש בראשל"צ**").

26

27 **טרם ההפלגה** .5
 28 קיימת תקינה מקובלת בעולם הנערכת על ידי חברת סיווג נורבגית בשם DNV (להלן: "DNV")
 29 הבודקת את כשירות כלי השיט להפליג. אישור DNV משמש כאסמכתא לתקינות כלי השיט, לרבות
 30 הביטוח. לאוניה היה אישור DNV למשך חודש ימים, מיום 5.5.07 ועד 5.6.07. בהמשך, ביום 9.5.07
 31 בוצעה בדיקה של הספינה על ידי משרד התחבורה, במהלכה נמצאו 32 ליקויים (נספח א' לחוו"ד
 32 המומחה שכטרמן). במועד מאוחר יותר, נערכה בדיקה חוזרת, ולפיה נותרו מספר ליקויים שטרם
 33 תוקנו. ביום 31.5.07 נערכו שתי בדיקות, בהן נמצאו ליקויים ולפיכך, הורה משרד התחבורה על

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 עיכוב האוניה. בעקבות בדיקה נוספת מיום 31.5.07, שבה נמצאה הספינה תקינה היא הורשתה
2 להפליג. באותה בדיקה נרשם כי בוצע ניקיון של הגנראטורים ושאיבה של חדר המכונות.

3
4 במהלך החודשים, מאי יוני 2007, ביצעה חברת תחזוקת כלי שיט בשם "מ.י.ש. שיווק וסחר (1989)
5 בע"מ", (להלן: "חברת מי"ש"), עבודות ניקיון ושאיבת בוצה מחדר המכונות של הספינה בנמל
6 אשדוד, וכמפורט בחשבוניות שהונפקו על שם כספי.

7
8 נוכח האירוע הקודם, דרשה כספי מבעלי האוניה למנות בודק אשר יבחן את התקלות על מנת שאלה
9 לא תשננה, וכעולה מהתכתבויות בעניין (נספח יא' למוצגי הנתבעת). משכך, הוכנסה האוניה
10 למספנות ישראל בע"מ (להלן: "מספנות ישראל"), על מנת לתקן את תקלות. עבור התיקונים
11 ושירותי העגינה, שילמה כספי למספנות ישראל, סך של 100,403 ₪ וכעולה מחשבונית מיום 14.6.07.
12 ביום 3.6.07, הודיע הבעלים לכספי כי לאחר בחינה של בודקים חיצוניים את מערכת הביוב שתוקנה,
13 עלתה אפשרות שזו עלולה לקרוס שוב, ולפיכך בוטלו ההפלגות ביום 7.6.07 ו-10.6.07, ונטען כי
14 מערכת הביוב תוקנה שוב, אך לא הובאו אסמכתאות לכך.

15
16 יצוין כי ביום 28.9.07 הנפיקה DNV אישור סווג רטוראקטיבי מיום 5.5.07 ועד ליום 21.9.07, וזאת
17 לצרכי פוליסת הביטוח, זאת חרף האירוע שבעטיו הופסקה ההפלגה, כמות שיתואר להלן, וללא
18 הסבר הכיצד ניתן האישור נוכח האירוע האמור.

19

20 ההפלגה .6

21 ביום 16.9.07, הפליגה הספינה מנמל אשדוד, למסע שיט בן ארבעה לילות. תחנתה הראשונה הייתה
22 נמל אלניה שבטורקיה. לאחר עצירת לילה באלניה, המשיכה הספינה את השיט לכוון רודוס.

23
24 לעמדת התובעים, כבר ביציאה לים, בדרך לטורקיה, התגלו תקלות במערכת הביוב, השירותים
25 בתאים נסתמו, והדבר גרם לצחנה וסרחון נוראים. עוד התגלו תקלות במערכת מיזוג האוויר. הצוות
26 ניסה ללא הצלחה לתקן את התקלות בעת העגינה בטורקיה.

27
28 ביום ההפלגה השני, 17.9.07 במהלך השיט מטורקיה לרודוס, נפער חור בין שני מיכלים, בבטן
29 הספינה, אותו ניסו עובדי האוניה לסתום באמצעות בולי עץ. כתוצאה מחוסר האיזון במיכלי המים,
30 נטתה האוניה על צידה בזווית של 10 מעלות. במקביל, הוחמרו התקלות במערכת המים, הביוב
31 ומיזוג האוויר. כתוצאה מכך, גם לא ניתן היה לשהות בתאים שהצחינו ובמיוחד שמיזוג האוויר לא
32 פעל כשורה. הנוסעים התרכזו על הסיפון, מהירות ההפלגה הואטה, והיא הגיעה באיחור לנמל
33 רודוס. הנוסעים ירדו מהספינה לסיור בעיר, לאחר שהובטח שבמקביל תתוקן התקלה. בחלוף מספר
34 שעות, התברר שהתיקון יימשך, ולפיכך, נאלצו אותם נוסעים שכבר שבו מהסיור, להמתין על

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 הסיפון, שכן לא ניתן היה לשהות בחדרים. סופו של דבר, נמסר לנוסעים כי האוניה לא תפליג, והם
2 יפוגו לבתי המלון בעיר. שוב חלפו מספר שעות, כאשר בכל אותה עת, המתינו הנוסעים, על הסיפון
3 והרציף, ואז הגיעו אוטובוסים, אך במקום להסיע את הנוסעים לבתי מלון, הם הוסעו לנמל
4 התעופה. קרוב לאלף איש, נאלצו להמתין כשמונה שעות בשדה, עד הגעת מטוסים לקחתם לישראל.
5 אחרוני הנוסעים, המתינו אף כ-15 שעות בנמל התעופה. בכל אותה עת של המתנות, לא סופקו מים
6 ומזון לנוסעים במידה סבירה, ואף לא היה נציג של כספי או מי מטעמה שיכול היה למסור
7 אינפורמציה עדכנית (להלן: "האירוע").

8

9

לאחר ההפלגה

.7

10 הרשויות ברודוס, עצרו את הספינה ולא התיירו לה להמשיך. האוניה צברה חובות ניכרים, ובעליה
11 נאלץ למוכרה ביום 31.10.07 תמורת הסך של 17,500,000 דולר. התמורה הועברה לבנקים כהגדרתם
12 לעיל, בגין האשראים שנתנו לבעלים, ואלה ויתרו לנפתלי על ערבותו. בהמשך גבה בנק דיסקונט
13 לישראל בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט"), את יתרת החוב המגיע לו, מהכספים שהיו ב"חשבון
14 הנאמנות", כהגדרתו לעיל, בסך של כ-30,000 דולר. כספי טענה כי הוסכם בינה לבין הבנקים שקודם
15 למימוש הכספים בחשבון הבנק, יפעלו הבנקים למימוש האוניה ולערבותו של נפתלי. לפיכך, משבנק
16 דיסקונט לא עשה כן, אין הוא זכאי לכספים בחשבון הנאמנות שנועדו לכיסוי המגיע לה. משכך,
17 הגישה כספי תביעה לבית משפט השלום בחיפה נגד בנק דיסקונט (ת.א. 4660/08). בית המשפט,
18 בפסק דינו דחה את טענת כספי וקבע כי בנק דיסקונט פעל כדין עת גבה את יתרת המגיע לו מחשבון
19 הנאמנות, וכי לא ניתנה ההתחייבויות לכספי בניגוד לנטען על ידה.

20

21 הנכס היחיד של הבעלים הינו האוניה, ומשעה שזו נמכרה והתמורה הועברה לבנקים בגין הנשייה,
22 נותר הבעלים חסר כל, חברה ריקה ומשכך אינו בר פירעון. לפיכך התובעים בחרו שלא לצרפו כצד
23 לתביעה, מה גם, שלא נמסרו כל פרטים אודותיו.

24

25

עמדת התובעים בקליפת האגוז

.8

26 התובעים מעלים שורת טענות נגד כספי, הן באשר למעמדה והן באשר לחבותה לשלם להם את
27 הסכומים הנתבעים. לעמדת התובעים, בגין התקלות שנגרמו ערב האירוע והן בגין האירוע עצמו,
28 קמה להם הזכות לבטל את ההתקשרות, לקבל את כספם חזרה ובנוסף פיצויים בגין נזק שאינו
29 ממוני. התובעים משתיתים את תביעתם על דיני חוזים ובמסגרת זו נטען להפרת חוזה וחובת תום
30 הלב. עוד נסובה התביעה על קיום תניות מקפחות ב"תנאים הכלליים" מכוח דיני חוזים אחידים, וכן
31 הפרות של כספי את הוראות החקיקה הצרכנית. נטען, בין היתר, כי אין ב"תנאים הכלליים" כדי
32 לחייב לפי שטופס ההזמנה בו מופיעים התנאים הכלליים, נמסר לנוסעים רק סמוך לעלותם על
33 הספינה, ולא עם ביצוע ההזמנה. עוד מושתתת התביעה על דיני נזיקין ובכללם רשלנות הנתבעת
34 בתפקידה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 לעמדת התובעים, יש לראות בכספי יריב שכן היא יצרה מצג לפיו אינה רק סוכנת נסיעות שתפקידו
2 מתמצה ככלל במכירת כרטיסי הפלגה, אלא כמי שיש לה אחריות כלפי הנוסעים לרבות באשר
3 לתקינות ההפלגה. קרי, היה עליה לוודא את כשירות האוניה בטרם שווק ההפלגות ומכירת
4 כרטיסים לקהל הרחב, וכזאת לא עשתה. מוסיפים התובעים וטוענים כי רשלנות כספי מתעצמת
5 בשים לב לכך שהיא הסתירה את זהות נותן השירות קרי הבעלים, ומנעה מהתובעים מידע חיוני
6 בדבר יכולת התביעה נגד הבעלים.

7
8 נטען כי היה על כספי לצפות את התקלות ואת האירוע וכי היא בחרה לעצום את עיניה ולא לבדוק
9 את שהיה מוטל עליה, ומשכך לא מנעה את הנזק שנגרם לתובעים. כמו כן התרשלה שעה שלא בדקה
10 קיומו של ביטוח לבעלים אשר יכסה את הנזק שנגרם לנוסעים בגין האירוע. יתרה מכך, כספי הפרה
11 את חובת תום הלב שעה שהסתירה מהתובעים כי מתנהלים הליכים בקשר לתמורה ממכירת
12 האוניה שהוחזקו בנאמנות אצל עו"ד בארץ, ובכך מנעה מהם להגיש תביעות נגד הבעלים, בעת שעוד
13 ניתן היה לקבל תשלום כספי.

14
15 התובעים עותרים לחייב את כספי להשיב לכל אחד מהם את מלוא עלות כרטיס ההפלגה, ללא
16 הפחתה בגין תקופת ההפלגה טרם האירוע. בנוסף, עותרים לחייב את כספי לשלם לכל אחד מהם
17 פיצויים בגין עוגמת נפש בסך של 3,000 ש"ח, המושתת על מכנה משותף נמוך, לטענתם, לכלל התובעים
18 בשיעור של זה.

עמדת כספי כקוף המחט

19
20
21 כספי טוענת כי ככלל ניתן לצפות בכל הפלגה התרחשות תקלות זניחות, ובספינה הנדונה בפרט בשים
22 לב לגודלה, וכפי שהדבר אף קורה בבתי מלון בסדר גודל דומה. עם זאת, מסכימה כספי כי האירוע
23 הקודם כמו גם האירוע נשוא התביעה, הינם חריגים, בלתי צפויים ושאינם נמנים על אותן תקלות
24 הצפויות בספינה. משכך, לא הייתה כספי אמורה לצפות את התרחשותם.

25
26 כספי אינה כופרת כי התמורה לא סופקה לתובעים, אך לדידה אין לתלות בה את הקולר בגין כך.
27 לעניין זה נטען כי אין לכספי את המעמד המיוחס לה על ידי התובעים, שכן היא שימשה רק כסוכן
28 נוסעים כלשונה, שתפקידו מתמצה בשיווק ההפלגות, וככזה אין עליו חבות באשר לתקינות כלי
29 השיט, הרובצת לפתח הבעלים. לגרסת כספי, הדבר נתמך גם בכתב "התנאים הכלליים", המהווה את
30 מסמך ההתקשרות המחייב שבין הצדדים. כספי דוחה את טענת התובעים לפיה טופס ההזמנה ובו
31 ה"תנאים הכלליים", נמסר להם רק בעלייה על כבש האוניה, שכן אלה הופיעו כבר ב"חוברת
32 הפרסום", והעתק נשלח לכל נוסע שביקש לקבלו. לעמדת כספי, התשלומים עבור הטיפולים באוניה
33 כמו גם עבור התיקונים של האוניה, שולמו מחשבון הנאמנות, על פי הנחיות הבעלים, ועל חשבונם,
34 ומשכך אין לראות בתשלומים אלה, משום חבות של כספי לתקינות האוניה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 לגופו, טוענת כספי ששווקה במשך שלוש עונות את האוניה, שיצאה למעל 100 הפלגות, כמעט ללא
2 תקלות וגם משום כך לא הייתה אמורה לצפות את התקלות החריגות. זאת ועוד, היא פעלה כמצופה
3 הימנה בנסיבות המקרה שכן וידאה את תקינות האוניה, ועמדה על כך שיתוקנו בה התקלות
4 שהתגלו באירוע הקודם, וכאמור באישורים של DNV ואחרים, לאחר עמידה בקריטריונים
5 מחמירים, ומשכך יצאה ידי חובתה. לעמדת כספי, היא אף עשתה מעל ומעבר שעה שדאגה להטיס
6 את התובעים על חשבונה מנמל רודוס לישראל ולא המתינה עד שהבעלים יעשה כן ומכאן שאין
7 לזקוף לחובתה את מעשיה אלו, ולראות בהם משום הודאה בחבותה כלפי הנוסעים, ובניגוד לנטען
8 על ידי התובעים.

9
10 לעמדת כספי, היא משמשת לכל היותר כשליח של הבעלים, ולכן היה על התובעים לתבוע אותו, אך
11 הם העדיפו מטעמי נוחות לתבוע אותה.

12
13 נטען כי מקומה של התביעה הוא בבית המשפט לתביעות קטנות, בשים לב לסכום הנתבע על ידי כל
14 תובע, לא כל שכן, עסקינן בחבילות נופש מוזלות, שמחירן אף נמוך משהייה בבתי מלון בישראל.
15 כספי טוענת כי סכום התביעה נופח למימדים בלתי סבירים.

16
17 לעמדת כספי, גם אם יחליט בית המשפט לחייבה, אין להשיב לתובעים אלא רק את החלק היחסי
18 של הנופש שבוטל, וכן להביא בחשבון שהעידו רק מקצת הנוסעים, ומבלי שבית המשפט התרשם
19 באשר לראש הנזק של עוגמת נפש, ולכל היותר יש לפסוק פיצוי בשל כך שלא יעלה על 10% מעלות
20 ההפלגה.

הראיות .10

21
22
23 התובעים הגישו חו"ד של המהנדס יצחק שכטרמן בעל הכשרה של מהנדס מכונות, המשמש שנים
24 רבות כמהנדס ימי ומפקח חברות סווג לאוניות לרבות מטעם DNV (להלן: "המומחה"). המומחה
25 סבור כי הליקויים באוניה, כמפורט לעיל, היקפם, טיבם, לרבות הצורך בניקיונות החריגים,
26 מצביעים על תחזוקה גרועה של המנועים הראשיים של הספינה, שפוגעים במערכות השונות כמות
27 שאירע. לעמדת המומחה, לא ייתכן שכספי לא ידעה על מצב האוניה ומכל מקום היה עליה לוודא
28 ולבדוק את מצב המערכות ולא לאפשר את הפלגת האוניה עד תיקון יסודי של אלה.

29
30 בנוסף הוגש תצהיר של משה פרדי, בעליה של חברת מיש, שתיאר את עבודות הניקיון החריגות
31 שנדרשה חברת מיש לבצע בחדר המכונות באוניה, לרבות שאיבת בוצה בכמויות ניכרות. התברר כי
32 מיש הגישה תביעה לבית משפט השלום באשדוד נגד כספי לתשלום עבור עבודות הניקיון שביצעה
33 האחרונה באוניה. התביעה הוכרעה בסופו של דבר על דרך הפשרה, לפי סעיף 79א' לחוק בתי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984. בית המשפט דחה את התביעה, לאחר הגשת סיכומים, ללא
2 נימוקים.
3
4 הוגשו תצהירים של כשלושים מהתובעים, שתצהיריהם הדומים בעקרון האחד למישנהו, הוגשו
5 בשםם ובשם בני הלוויה של כל אחד מהמצהירים. בתצהירים סופר על התקלות והתרחשות
6 האירועים כמפורט לעיל, תוך מתן דגש על סבלם של התובעים והפמליה שלהם, לאורך ההפלגה. בין
7 היתר הוצהר על התקלות שקדמו לאירוע העצירה, לרבות הסתימות בביוב בחדרי השירותים
8 בתאים, הפסקות המים, והתקלות במיזוג האוויר. המצהירים גם הרחיבו בנושא האירוע עצמו, מפח
9 הנפש שנגרם להם, אי הסדר בעת שהתברר שלא ניתן לתקן את התקלה, ההמתנות הממושכות
10 בספינה, ברציף ובנמל התעופה. ראוי לציון במיוחד את תצהירה המפורט של התובעת שרון כהנא,
11 שרשמה את שמות הנוסעים בעת ההמתנה בשדה התעופה, הפנתה את התובעים לעו"ד טל, שהגיש
12 בשםם את התביעה, והמשיכה לשמש כאשת הקשר בעניין.
13
14 כן הוגשה אסופת תצהירים של נוסעים אשר הגישו את התביעה בראשון לציון.
15
16 כספי בחרה שלא להגיש חו"ד מומחה מטעמה. הוגש על ידה תצהיר של יובל, אשר במסגרתו טען כי
17 אין ליתן משקל לחו"ד המומחה שכטרמן מחמת שהיא מבוססת על עדויות שמיעה בלתי קבילות,
18 ומבלי שהמומחה ביקר באוניה, ולא שוחח עם האנשים הרלוונטים. עוד טען יובל כי יש להתעלם
19 מתצהירו של העד פרדי מטעם התובעים, שכן תביעת חברת מיש שבבעלותו נגד כספי, נדחתה
20 כאמור. בתצהירו פרש יובל את משנתה של הנתבעת כמפורט לעיל, ומשכך לא ראיתי צורך לחזור על
21 האמור בו. בנוסף הגישה כספי תצהיר של לאה הראל, המשמשת כמנהלת בכספי. גם בתצהירה
22 המגבה ככלל את שנטען בתצהיר יובל, נטען, בין היתר, שלא עומדים לרשות כספי, עובדים בעלי
23 יכולת לבחון את תקינות כלי השיט שהפלגותיהם משווקות על ידה, וההסתמכות של כספי על
24 תקינות כלי השיט, היא בהתבסס על אישורים שמנפיקים הגורמים השונים כגון DNV, וכמות
25 שהיה בהפלגה נשוא התביעה.
26
27 בנוסף, הגישה כספי תצהירים של שלושה אנשים שאינם עובדי כספי:
28 האחד, מר פנחס אברהם, נוסע שהפליג בהפלגה נשוא התביעה ואשר טען כי לא היה כל אירוע חריג
29 בהפלגה, למעט נטיית הספינה במעט, עת עגנה בנמל רודוס. עוד טען כי לאחר המתנה קצרה ובעוד
30 שהצוות עושה הכל על מנת להנעים את זמן ההמתנה, הגיעו האוטובוסים שהסיעו את הנוסעים
31 לנמל התעופה ומשם הוטסו לישראל. המצהיר הכחיש את תצהירי התובעים כי הליך הפינוי היה
32 מלווה באי סדר, דחיפות וכדומה.
33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 מצהיר נוסף הוא מר חיים כהן, הידוע בשמו המסחרי "הזמר אדם", (להלן: "אדם"), שהועסק על
2 ידי בעלי האוניה בכל עונת ההפלגות כאחראי על תחום הבידור באוניה. לפי האמור בתצהירו של
3 אדם, הוא התגורר בספינה בכל העונה, ונתקל מדי פעם בתקלות זניחות במערכת המים והביוב אך
4 אלה היו נקודתיות וטופלו באופן מיידי, ומבלי שנגרמה הפרעה של ממש למהלך ההפלגה. אדם
5 איזכר בתצהירו את האירוע הקודם, את הפסקת ההפלגות לצורך התיקונים בעקבות האירוע
6 הקודם, וטען כי התקלה בהפלגה נשוא התביעה הייתה חריגה במהותה, וכספי לא יכולה הייתה
7 לדעת עליה מבעוד מועד. לפי האמור בתצהיר, בעת שהרשויות ברודוס עצרו את האוניה, הוא הכריז
8 לפני הנוסעים שהצטופפו על הסיפון, כי ההפלגה מופסקת וכי בכוונת בעלי האוניה לפצותם בהפלגה
9 חלופית, דבר שאף זכה למחיאות כפיים וקריאות שמחה. עוד נאמר בתצהיר כי חרף התקלה,
10 המשיכו הנוסעים להשתמש כרגיל במתקני האוניה לרבות חדר האוכל והבריכה.

11
12 מצהיר שלישי הינו מר ביליס טמליס, אזרח יווני, שהועסק מדי פעם כמהנדס יועץ על ידי חברה
13 שנטען כי היא מנהלת את האוניה. לדברי המצהיר הוא עקב אחר עבודת הצוות על האוניה בתקופה
14 פברואר 2007 - אוקטובר 2007, וכי לפי מה שהבין מאנשי הצוות, נעשו התיקונים הדרושים באוניה
15 בעת שהתגלתה הבעיה בנמל אלינה בטורקיה, ולשביעות רצון רב החובל והמהנדס הראשי. המצהיר
16 צירף לתצהירו גם מסמך שקיבל מרב החובל.

17
18 **יודגש**, אף אחד משלוש המצהירים האלה, לא התייצב לחקירה בבית המשפט על תצהירו, ומשכך
19 אלה נמשכו. יובל לא סיפק הסבר מניח את הדעת באשר לפשר התחמקותם של שלושת העדים,
20 מלהתייצב לחקירה על תצהיריהם (עמוד 299). במיוחד כוונתי למצהיר הנוסע פנחס אברהם, שתוכן
21 תצהירו באשר להתרחשות האירועים על הספינה כה שונה מאלו של חבריו הנוסעים התובעים. כך,
22 שפרט לשני עדים שקשורים לנתבעת, לא טרחה הנתבעת להעיד ולו עד אחד שאינו קשור עמה, שיכול
23 היה לסתור את שלל העדויות של הנוסעים האחרים.

11. הסדר דינוני

24
25
26 בישיבת קדם משפט לפני כב' השופטת רונן, הועלתה הצעה על ידי בית המשפט לפיה יינתן פסק דין
27 רק ביחס לאחריות של כספי לאירוע, כאשר במסגרת זו יקבע בית המשפט האם כספי אחראית כלפי
28 כל הנוסעים, וככל שכך, יקבע מהו הנזק של כל הנוסעים, שכספי תחויב לשלמו. לחלופין הוצע כי
29 התובעים, כולם או חלקם, יגישו תביעות פרטניות, על שאלות המשותפות לכל הנוסעים או לקבוצות
30 גדולות מהם. ב"כ כספי הודיע כי מרשתו מסכימה לצמצום המחלוקת לאירוע העיקרי ולנזקים
31 המשותפים של כלל התובעים כתוצאה הימנו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 משכך, ויתרו התובעים על נזקיהם האישיים והסכימו כי בית המשפט יפסוק פיצוי בגין נזק לא
2 ממוני, השווה לכל נפש. בכתב התביעה המתוקן, הוסר אפוא הסעד של פיצוי אישי בגין עוגמת נפש
3 מיוחדת לתובעים ספציפיים (סעיף 92).

4
5 לדאבוני, ניסיונותיי להביא את הצדדים לידי הסדר לא צלחו, ולפיכך לא היה מנוס אלא לשמוע את
6 החקירות, ולאחריהן הוגשו סיכומים בכתב, לרבות סיכומי תשובה.

12. השאלות שבמחלוקת

9 בראש ובראשונה, יש להכריע האם כעמדת התובעים, חלו שיבושים ותקלות חמורים במערכות
10 הביוב, המים והמיזוג של האוניה, תופעה, שלטענתם, התרחשה בחלק ניכר של תאי נוסעים, זאת
11 כבר בתחילת המסע, וכי אלו החריפו והתרחבו בהיקפם בהמשך, ועד עצירת האוניה בנמל רודוס; או
12 כעמדת כספי, מדובר בתקלות במספר מצומצם של תאים, מהסוג הצפוי בהפלגה באוניה מעין זו.
13 יצוין כי אין מחלוקת ששטיית האוניה על צידה שהביאה בסופו של דבר להפסקת הנופש, היא תקלה
14 חריגה וחמורה.

15
16 כפוף להכרעה במהות התקלות, יהיה מקום לבחון את אחריותה של כספי לאלה. לצורך כך אדרש
17 לבחינת מעמדה של כספי, והיחסים המשפטיים החלים בינה לבין התובעים. בגדר זאת, האם
18 מעמדה של כספי, הוא כשל סוכנות נסיעות, האם כמשווק בלעדי, האם כשליח של הבעלים, או מעבר
19 לכך. ככל שכך, האם קיימת לה חבות כלפי התובעים. הבחינה תעשה הן במישור החוזי והן במישור
20 הנזיקי ובכפוף לאמור יהיה מקום לבחון את הפיצוי הנתבע.

13. השיבושים והתקלות בהפלגה

23 ממסכת הראיות שנפרשה לפניי הוכח כי החל מתחילת ההפלגה, התרחשו תקלות ושיבושים חמורים
24 ביותר בתשתיות הספינה, במים, בביוב ומיזוג האוויר בתאים. אין מדובר במקרים ספורים, כמות
25 שטען יובל, אלא בתופעה בהיקף ניכר. התקלה, הלכה והחריפה בהמשך ההפלגה, בדרך מטורקיה
26 לרודוס, עת נטתה הספינה על צידה. המשכה, בהמתנה ממושכת תחילה ברציף בנמל רודוס,
27 ולאחריה בשדה התעופה, עד ההטסה לישראל, המתנה מורטת עצבים, שנמשכה שעות רבות, לחלק
28 מהתובעים עד כדי 15 שעות, ללא אלטרנטיבה, בלי צידה סבירה, ללא מידע עדכני באשר למתרחש,
29 תוהו ובהו, אנדרלמוסיה מוחלטת.

30
31 התובעים פירטו בתצהיריהם, את מגוון התקלות במערכת הביוב המים, ומיזוג האוויר בתאים,
32 שגרמה לאוניה להצחין, ובנוסף לכך השבתת המעליות. הם הדגישו את הסבל הרב שהיה מנת חלקם
33 ושל בני לווייתם, כתוצאה מהאמור. טענות אלה, לא זו בלבד שלא הופרכו בחקירותיהם אלא אף
34 התעצמו, עת סיפר כל אחד מהעדים, בחקירתו הנגדית, את החוויות שחוה במהלך ההפלגה. לא

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 ראיתי צורך להפנות לדברי כל אחד מעשרות העדים ששמעתי ודי אם לצורך ביסוס ממצאי פסק
2 הדין, אפנה לחלקם של אלה:

3
4 כך תיאר התובע אברהם מגן (עמ' 86 שורה 12):

5 "בשביל להיכנס לשירותים עומד תור של 30 איש וברגע שאני מגיע מישהו דופק לי על
6 הדלת שאני אצא החוצה. אתם יודעים איזה מצב זה שאין לך שירותים בחדר, אתה לא
7 יכול להוריד את המים ואתה קם באמצע הלילה נכנס לשירותים פתאום הכל מסריח ואין
8 לך מה לעשות...כשאתה הולך לאכול ארוחת בוקר אתה נכנס לשירותים ציבוריים יש שם
9 שלוש, שתיים סגורים, אחד פתוח, 30 איש בתור, ומישהו עם דלי, עד שאתה מגיע כמעט
10 יורד לך מהמכנסיים פתאום אתה נכנס מישהו בא דופק לך בדלת, נו, נו, נשפך לי החוצה".

11
12 התובעת שרון כהנא (עמ' 144 שורות 21-24):

13 "אם היו מספרים לי שאני הולכת להיות בתוך החרא, סליחה, בית המשפט, בתוך החרא
14 של שירותים, בתוך צחנה נוראית של אנשים שלא להוריד את המים, שירותים ציבוריים
15 שהמנקה שם מסכנה עמדה עם דליים של מים..."

16
17 העד מר בן שלוש, מנהל הוסטל האחראי על החוסים, אשר שהו ב 22 תאים, שבמחציתם התעוררו
18 בעיות סיפר (עמ' 181 שורה 24-25):

19 "בעיות גדולות של שירותים שצפו, סירחון שהיה שם בשטחים, חשמל ומיזוג שלא היה".

20
21 ובהמשך (עמוד 182 שורה 7):

22 "טיילנו באוניה שהסריחה למעלה בכל מקום שהיינו... האוכל היה סביל, אבל אחר כך
23 הריחות שהיו מסביב פשוט היה גועל..."

24
25 כן סיפר על המעלית שעבדה רק לסירוגין, דבר שהקשה על התנהלות החוסים.

26 "כשהיא עבדה בוודאי שירדנו במעלית כי חלקם גם זה, חלקם הושבתו בחדר בגלל שלא
27 יכלו לעלות."

28
29 התובע יעקב אוריאל (עמ' 119 שורה 21):

30 "שינה? מי יכול לישון בכלל. שינה, קילקולי קיבה, שלשולים".

31 התובע בבגי'נוב (עמ' 104 שורות 24-27):

32 "הרבה פעמים בגלל שהמעלית שלא הייתה תקינה סחבתי ועזרתי לאנשים לרדת, כי זה
33 היה קטסטרופה...פשוט אין מעלית"

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 תיאורים רבים גם באשר לאירוע הסטייה של האונייה, העדר יכולת לשהות בתאים המצחינים מאז.
2 כך התובעת אירנה סטרבוצטב, (עמוד 134 שורות 2-3):

3 **"כשעלינו אי אפשר היה ללכת ישר. כל הזמן הלכנו ככה והחזקנו את הקירות".**

4 בדומה, תיאורים רבים על ההתקהלויות לאחר שהתברר שהספינה לא תוכל להמשיך במסע הנופש.
5 ההמתנות הממושכות ברודוס עד הגעת המטוסים, בתנאים לא סבירים, ללא צידה, ללא הסברים של
6 נציג מוסמך, וכדומה.

7 התובעת עמרני (עמ' 123 שורות 19-20):

8 **"עברנו באמת טראומה...המראות הקשים, גם הילדים והתינוקות שצרחו ואחד על השני
9 כשהורידו אותנו".**

10 והתובעת לוי (עמ' 174 שורות 13-14):

11 **"חיכיתי עם הילדים שלי, עם הבכי, עם הצרחות, עד שעה שש בבוקר עדשפינו אותנו, גם
12 עד שעלינו לאוטובוסים גם היינו שם בחוץ, ליד האונייה, לפחות איזה 4 שעות עד שהעלו
13 אותנו".**

14 התובעת אליהו (עמ' 164 שורות 2-5):

16 **"זה היה נוראי, ... כולם רצו לאוטובוס...נפלנו, קיבלנו מכות, חלק התעלפו, זה היה
17 נוראי".**

18
19 טענות אלה, נתמכו בתמונות באשר לסתימות השירותים בתאי הנוסעים (נספח ח' לתביעה), באשר
20 להליכה בעוקם מחמת הטיית הספינה על צידה (נספח יא' לתביעה), כמו גם תמונות מהן נחזה
21 הדוחק והצפיפות באשר להמתנה הממושכת ובתנאים בלתי נסבלים על הסיפון, הרציף ובשדה
22 התעופה (נספח יב' לתביעה). בדומה גם דיסק של מהדורת חדשות ששודרה בערוץ 2, (נספח טו),
23 בדבר ההפלגה. בכתבה צילומים מההפלגה, לרבות הודעה של הזמר "אדם", לפני קהל הנוסעים בעת
24 שהאונייה עגנה בנמל רודוס, על התחייבויות לפצות את הנוסעים בשיט חינם נוכח התקלה, וכן ראיון
25 עם יובל, החוזר על התחייבות זו.

26
27 לטעמי, די באלה, כדי ליתן תמונה מהימנה בדבר מהות התקלות, היקפן וטיבן של אלה. משכך, קמה
28 החובה על כספי לסתור את האמור. דא עקא, לעומת שלל הראיות האמורות, לא הובאה ולו עדות
29 סותרת אחת. כספי לא טרחה להעיד מי מהנוסעים שישתור את כל העדויות האמורות. אדרבה, אותו
30 נוסע בודד שנתן תצהיר מטעמה, לא התייצב בסופו של דבר ותצהירו נמשך. לא ניתן כל טעם ענייני
31 מדוע לא הובא המצהיר האמור לעדות, כמו גם מדוע לא העידה כספי נוסעים אחרים שישתרו את

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 גרסת התובעים, ולמצער מי מאותם אנשי הצוות שהיו באוניה. התנהלותה זו עומדת בעוכריה,
2 במיוחד שעד שאמור היה להיחקר על תצהיר בעניין, בחר שלא לבוא לבית המשפט לחקירה על
3 תצהירו, וכספי מטעמים השמורים עמה, בחרה שלא לחייבו לעשות כן.

4
5 נתתי דעתי להפניה לפסק הדין של בית המשפט המחוזי בירושלים, בת.א. (י-ם) 165/88 איאדה
6 ואחר' נ' זאב רפאל [2002], עליו נסמכת כספי. באותו מקרה נדחתה ברובה תביעה נגד מי שאירגן
7 טיול במצרים, לאחר שבית המשפט השתכנע שאין ממש בטרוניות הנוסעים על איכות וטיב של תנאי
8 המסע. לפני בית המשפט הובאו עדויות סותרות לאלו של התובעים, באשר לתקלות הנטענות
9 ולפיכך היה לבית המשפט בסיס להגיע למסקנה אליה הגיע. בהבדל, במקרה נשוא פסק דיני, לא
10 הובאו כאמור כל ראיות לסתור את טענות התובעים.

11
12 נוכח המספר הרב של התובעים שמסרו תצהירים, כ-30 במספר, עדותם החד משמעית של
13 המצהירים שנחקרו בדבר התקלות החמורות דנן, לא רק בתאים שלהם, אלא גם באלה של בני
14 הלוויה, ובהעדר עדויות סותרות אחרות, אני מקבל את גרסת התובעים וקובע כי התקלות
15 שהתרחשו באוניה, כבר מתחילת המסע היו מהותיות, הן הלכו והתגברו בהמשך השייט, עד כדי
16 עצירת הספינה. עוד מקבל אני כי הטיפול במהלך התקופה שמאז עצירת הספינה ברודוס ועד החזרת
17 התובעים לארץ, היה מלווה בתקלות חמורות.

18
19 לא נעלמה מעיני טענת ב"כ כספי לפיה האמור בתצהירי התובעים באשר לתקלות והסבל שנגרם
20 להם, היה מעין שבלונה ששבה וחזרה על עצמה בתצהירים. דא עקא, הטענות לא נסתרו בחקירות,
21 ואף התחזקו. אמנם, היו לעתים אי דיוקים בדברי המצהירים אך אלו בעניינים שאינם במהות, אלא
22 בזוטות, כגון באשר למקום חניית מכונית תובע זה או אחר, טרם ההפלגה, או מתי נפגשו לראשונה
23 עם פרקליטם. אך לא הייתה סתירה בכל הנוגע לתיאור של עצם התקלות והנוק. גם לא ראיתי
24 בעובדה שאחת מן התובעות שבה להפליג בספינה, לאחר כשנה, מאז האירוע כמקטינה או מאיינת
25 את חומרת התקלה.

26
27 אמנם, נראית בעיני טענת כספי לפיה תקלות מקריות וספורות עלולות להתרחש בספינה, במיוחד
28 באוניה המובילה כמות כה גדולה של נוסעים, וככל שכך היה, לא ניתן היה לראות בכך משום אירוע
29 חריג. דא עקא, הוכח באופן חד משמעי, שמדובר היה בתופעה שהתפשטה ברחבי הספינה, לכל אורך
30 השיט, וסופה בהפסקתו. לכן, דין טענתה כי מדובר היה במספר מקרים מוגבל, להידחות.

31
32 לאור הממצאים האמורים, יש לבחון, האם כספי ידעה או יכולה הייתה לדעת, ערב ההפלגה, על
33 אפשרות קיומן של התקלות האמורות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

14.

ידיעה מוקדמת על התקלות והשיבושים

תחילה אדון בידיעת כספי על אודות התקלות במערכות המים, הביוב ומיזוג האוויר באוניה, ובהמשך בתקלה שגרמה לסטיית הספינה.

שיבושים ותקלות במערכות הספינה:

התברר כי קדמו להפלגה, ידיעות שדווחו לכספי באשר לתקלות בספינה, לרבות בהפלגה שקדמה לשיט נשוא התביעה.

לעניין זה, זימנו התובעים לעדות, בחקירה ראשית את ה"ה הרצל ואליס מלמד, (להלן: "מלמד"). ה"ה מלמד, הפליגו בספינה יחד עם בני משפחה נוספים, בהפלגה שקדמה לנשוא התביעה. מלמד ובני לווייתם התאכסנו בשישה תאים באוניה. מלמד, סיפרו על אותן תקלות שהתרחשו בספינה גם בהפלגה נשוא התביעה. הרצל מלמד, לדבריו, פנה לנציגת כספי עוד טרם ההפלגה, לברר האם הספינה תקינה וזאת עשה לאור מידע שנמסר לו על ידי חבריו כי יש בעיות בספינה. לעמדת העד, בשיחה עם נציגת כספי הובטח לו "שהכל כשורה" (עמ' 301 שורה 22).

העד סיפר בהמשך (עמ' 30 שורות 8-1) כי כבר עם צאת הספינה מישראל, החלו בעיות וכדבריו:

"בתוך האוניה היתה לנו בעיה שבמשך ארבעה ימים לא היו לנו מים חמים או מים לשתייה... בתאים שלנו... בששת התאים שהיינו בהם היו סתימות... סתימות... בביוב. ... הביאו שרברבים, באו, דחפו עם פומפה, הם הלכו, שוב והיתה בעיה, זה צף כל הזמן והאסלות וזה ללא התרוקן כמעט כל היממה, אחרי שיצאנו לסיור וחזרנו האסלות היו מלאות... כל הימים עד שחזרנו... לא יכולנו להיות בתאים, זה היה איום ונורא, זה היה ימים חמים מאד יחסית, אי אפשר היה להתקלח, אי אפשר היה להיכנס, זה היה מוצף ולפעמים מהנדסנוודים המים גלשו כי כנראה היה לחץ.. הסיוט היה נוראי, אם זה ריח ותת תנאים... גם המיזוג לא עבד".

העד הבהיר כי הבעיות האמורות הופיעו גם בתאים של נוסעים אחרים, וכי התקלה נמשכה כל הימים.

דבריו של העד, התאמתו גם באלה של רעייתו, שהעידה אחריו ולא שמעה את חקירתו. כך העידה אליס מלמד (עמ' 331 שורה 10-11): "כל השירותים צפו... (בכל ששת התאים)... הכל צף". אמנם לדברי העדה התופעה נמשכה לפחות יומיים, והיא לא זכרה שהיו בעיות של מיזוג אוויר, אך אין בכך למזער את מימדי התופעה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 נותן אני משקל לעדותם של ה"ה מלמד, שכן אלה לא נתנו תצהיר עדות ראשית, ודבריהם נשמעו
2 באופן ספונטאני, ובצורה אוטנטית. עוד משקל לעדותם בהיותם עדים אובייקטיביים, שכן לא הגישו
3 תביעה נגד כספי ואין להם עניין בתוצאות המשפט. טעם נוסף למשקל שיש ליתן לעדותם הוא
4 מכתבו של מלמד לכספי, מיום 18.9.07 (נ/24), מיד בסמוך לסיום ההפלגה. במכתב מתעד העד את
5 השתלשלות האירועים כאמור בעדותו. כך כתב העד מלמד:

6 "סבלנו לא תם, חדרי השירותים בקומה לא פעלו מחוסר ואקום לדברי הקבלה, זה
7 בטיפול, הנושא טופל במשך 13 שעות.."

8
9 יודגש כי המכתב נשלח קודם לעצירת האונייה ברודוס ובטרם ידע מלמד על עצירת ההפלגה, וגם בכך
10 כדי להוסיף נופך לאמינות גרסתו.

11
12 עדות ה"ה מלמד, לא נסתרה, ונתמכה כאמור גם במסמך בכתב. גם בהקשר זה, לא טרחה כספי
13 להביא כל עדות אחרת, כדי לסתור או להפריך את עדותם, ואני מאמצא.

14
15 לא התעלמתי מטענת כספי כי תלונתו של מלמד נמסרה לאחר שיצאה ההפלגה נשוא התביעה
16 לדרכה, ומשכך לא ידעה כספי לטענתה על התקלה עליה העידו מלמד עוד טרם ההפלגה, אך אין בידי
17 לקבל את הטענה. כספי לא הביאה כל ראיה מתי נודע לראשונה על תלונות מלמד. זאת ועוד, מלמד
18 התלוננו לפני צוות האונייה כבר בעת התרחשותן של התקלות, ויש להניח שהדברים הובאו לידיעת
19 כספי, כאשר לפי דברי יובל, היא הייתה מעודכנת באשר לנעשה במהלך ההפלגה.

20
21 עוד ראיה לכך שהבעיות במערכות היו ידועות קודם להפלגה, ניתן למצוא גם בעדות התובע בן שלוש,
22 האחראי על קבוצת החוסים. העד סיפר כי כשבועיים קודם להפלגה, הוא שמע על בעיות בספינה,
23 לרבות בבויב (עמ' 179 שורה 4-5), ורצה לבטל את הנופש. הוא התקשר לכספי והפנו אותו לגב' עינת
24 כספי (להלן: "עינת"), שהרגיעה אותו באומרה שהכל "נפתר ואתה בא ליהנות" (עמ' 179 שורה 8-9).
25 לאור זאת, החליט לא לבטל את נסיעת החוסים אשר הפליגו בספינה. בדיעבד, התברר שלא כך
26 אירע. בניסבות אלה, שומה היה על כספי להציג אסמכתאות לפיהן היא נקטה בפעולות בדיקה של
27 אימות הטענות בדבר התקלות הנטענות, קודם יציאת ההפלגה, אך גם כזאת לא נעשה. התברר בדיון
28 כי עינת היא רעייתו של יובל, העובדת במחלקת האופרציה של החברה (ראה דברי העדה הראל בעמ'
29 203 שורות 10-11), ומשכך היה על כספי להעידה על מנת לסתור את דבריו של העד. במיוחד חובה
30 היה עליה לעשות כן, שעה שיובל נשאל במפורש על כך בעדותו (עמ' 298 שורות 18-21). יובל, לא
31 סיפק תשובה עניינית מדוע עינת לא מעידה, ובמקום זאת סיפר כי שבוע קודם לכן הפליגה בספינה
32 קבוצת ילדים חולים וכי ההפלגה עברה באופן מושלם (עמ' 299 שורה 5). ושוב, לא היה בפיו הסבר
33 למה לא הובא מי מהמשתתפים באותה הפלגה לעדות, על מנת שישתור את דברי העד, אך כאמור,
34 לא ניתן הסבר ולמצער מתקבל על הדעת.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 ראייה נוספת לידיעה מוקדמת של כספי על תקלות אפשריות במערכת הביוב, ניתן למצוא גם במכתב
2 ששלח הבעלים לכספי ביום 3.6.07 (נספח יב למוצגי כספי). באותו מכתב מציין הבעלים כי ייתכנו
3 תקלות במערכת הביוב (סעיף 2), ובהמשך מזהיר כי על מנת להימנע מתקלות חוזרות ונשנות הם
4 ממליצים לבצע שטיפה וטיפול מקיף במערכת הביוב, בעלות של מאות אלפי דולרים, שיחייבו
5 הפסקת ההפלגות וביטול הפלגות עתידיות. כספי התעלמה מהמלצת הבעלים, ובחרה להמשיך
6 בהפלגות מבלי שיבוצע התיקון היסודי הדרוש כמומלץ על ידי הבעלים, ומכל מקום לא הובאו ראיות
7 כי כזאת נעשה. התיקון היחיד לגביו הובאו ראיות הוא חשבונית של מספנות ישראל מיום 14.6.07
8 שבה אין פירוט של פעולות התיקון, מועדו והיקפו. מכל מקום, מדובר בתיקון נקודתי בעלות זניחה
9 של כמאה אלף ₪ בלבד, ושברי כי אינו זה אליו כוון הבעלים בהמלצתו במכתב מיום 3.6.07. עוד
10 עולה מהראיות כי מאז האירוע הקודם במאי 2007, ועד ההפלגה נשוא התביעה, התרחשו תקלות
11 בהפלגות נוספות בספינה, תקלות מסוג אלו שבמקרה שלפניי. כך היה בהפלגה מיום 14.6.07
12 ובהפלגה מיום 17.6.07, עת התגלו תקלות כאמור. יובל טען שמדובר במקרים ספורים, אך לא הביא
13 ראיות לכך. גם אם לא מדובר בתופעה רחבה, אזי די בעצם התרחשותה בהפלגות שלאחר התיקון
14 במספנות ישראל, בשילוב מכתב הבעלים מיום 3.6.07, כדי לבסס ידיעה אצל כספי בדבר אפשרות
15 של התרחשות תקלות במערכת הביוב, כמות שאכן אירע סמוך לאחר מכן, בהפלגה נשוא התביעה.
16
17 לאור מכלול הממצאים האמורים, נקבע בזאת כי כספי ידעה ולמצער היה עליה לדעת על התקלות
18 והשיבושים הצפויים בהפלגה נשוא התביעה, אך היא התעלמה מכל אלה, ובחרה להמשיך בהפלגות
19 ולשווק את הכרטיסים. אין זאת אלא, כי הפסקתן של אלה, הייתה גורמת לכספי הפסד כספי ניכר,
20 במיוחד שהוציאה כבר עלויות ניכרות בשיווק הספינה בעונת 2007.
21

הפגיעה במיכלים ועצירת האוניה

22
23 בהבדל, מוכן אני לקבל את עמדת כספי, כי לא יכלה לצפות את אירוע הדליפה במיכלי המים, שגרם
24 לבסוף לעצירת האוניה. עוד מקבל אני כי כספי פעלה כנדרש עת וידאה קבלת האישורים הדרושים
25 לכשירות הספינה להפלגה בטרם יציאה הספינה מישראל. לעניין זה הוצגו כאמור אישורים של
26 חברת DNV ושל משרד התחבורה בדבר כשירותה להפליג.
27

28 המומחה שכטרמן העיד כי אישורי חברת DNV מהווים אישורים מקובלים בעולם, בדבר עמידת
29 כלי השיט בכשירות הפלגה (עמ' 33 שורה 15). אמנם לדברי העד הייתה צריכה להידלק אצל
30 המפעילים "נורה אדומה" מחמת שהאישורים ניתנו לחודש ימים בלבד, ולא לשנה כמקובל, אך
31 לעומתו העיד אליעזר שטרנברג ממשרד התחבורה, שאין בכך פסול (עמ' 50 שורה 6). עם זאת, לדברי
32 המומחה שכטרמן שלא נסתרו, חברת DNV מנפיקה אישור תקינות באם אין חשש לחיי נוסעים, אך
33 אין בהם כדי להוות אישור על תקינות מערכות המים והביוב בכלי השיט (עמ' 35 שורות 24-25).
34 לאור אישורים אלה, סבורני כי כספי יצאה ידי חובתה אך זאת רק באשר בטיפול בכשירות הספינה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 לשוט, ואין באלה כדי לפטור אותה כאמור באשר לחובת בדיקת התקלות האפשריות במערכות
2 הביוב והמים, טרם ההפלגה נשוא התביעה, ולאור הממצאים דלעיל, לפיהם הובאו לידיעתה טענות
3 בדבר ליקויים חמורים במערכות אלה, לרבות בשבוע שקדם להפלגה נשוא התביעה.

סיבת התקלה בגינה סתתה האוניה ובהמשך נעצרה

5
6 האירוע נחקר על ידי בית משפט לפשעים ברודוס, שגיבש המלצה בדבר הגשת כתב אישום נגד
7 הגורמים הרלוונטיים ובכללם רב החובל ופימה, אחד משני בעלי המניות של הבעלים. החלטת בית
8 המשפט ברודוס מיום 6.8.08, הוגשה כראיה לאמיתות תוכנה (להלן: "החלטת בהמ"ש ברודוס").
9 בית המשפט, לאחר בחינת חומר הראיות, הגיע למסקנות בהחלטה מפורטת, במסגרתה סקר
10 בהרחבה את מכלול התרחשות האירועים. תמצית מסקנותיו הדרושות לענייננו הן:

11
12 בעת שהספינה עגנה בנמל אלניה בטורקיה, הבחין רב החובל בחדירה מוגברת של מים בתוך מיכל
13 השפכים של האוניה. בעצה אחת עם פימה, הנמנה כאמור על בעלי המניות של הבעלים, ולאחר
14 שנשלח צוללן לבחון את התקלה, הוחלט לפתור את התקלה, על ידי התקנת פקקים מעץ (קורות עץ),
15 בפתחי שתי היציאות של מי השופכין. בית המשפט מצא כי בשיוט מנמל אלניה לרודוס התגברה
16 חדירת המים, ואלה גלשו למפלס התחתון של חדר המכונות. כתוצאה מכך, גם נסתה האוניה לצידה
17 בשיפוע של 10 מעלות. בית המשפט הגיע לידי מסקנה כי התיקון דגן, היה זמני, ואינו מהווה פתרון
18 של קבע. בהתאם לקביעת בית המשפט, הייתה הזנחה משמעותית של רב החובל והבעלים, שהמעטו
19 מהסכנה הצפויה לנוסעים ולצוות, תוך התעלמות מכללי בטיחות מקובלים, ועל מנת לא להפסיד את
20 הרווחים מההפלגה כמו גם ביטול הפלגות אחרות לשם ביצוע התיקונים. בית המשפט התייחס
21 בהחלטתו גם לביקורת של DNV וציין את מצבה הלקוי של האוניה, ובגדר זאת גם תקלות בברזי
22 השאיבה, ובמנגנונים של הצנרת, כך שרמת התחזוקה הכללית הייתה בלתי מספקת. בית המשפט
23 המליץ להעמיד לדין פלילי את האחראים ובכללם פימה.

24
25 בשים לב להיותה של ראייה זו כאמיתה לתוכנה, אין ספק כי הבעלים התרשל באופן בו נהג, שכן היה
26 עליו להורות לספינה שלא להפליג מנמל אלניה, בטרם יבוצע תיקון כדבעי של התקלה.

27
28 משכך, נקבע בזאת כי המשך ההפלגה מטורקיה לרודוס, הייתה, אפוא, מסע מסוכן, ועל הבעלים
29 היה לצפות את שאירע, ומשלא נהג כמות שהיה עליו לנהוג, הפר את חובת הזהירות כלפי הנוסעים.

30
31 לאור הממצאים שנקבעו לעיל, אבחן את מעמדה של כספי, ומערכת היחסים בינה לבין התובעים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

- 1 **מניעות - השתק שיפוטי מצד כספי לכפור במעמדה כבעלים** 15
- 2 בחרתי לפתוח את שאלת מעמדה של כספי, במניעות הניצבת לפניו לטעון שאינה הבעלים של
- 3 הספינה, ואבהיר:
- 4
- 5 כאמור, כספי כופרת בחבותה וזאת בעיקר מחמת שאין לראותה כבעלים של האוניה. דא עקא,
- 6 התברר בראיות כי לא כך בחרה כספי להציג את עצמה במסגרת הליך מקביל שהתנהל בבית המשפט
- 7 המחוזי בחיפה, בתביעה שהוגשה על ידי כספי. לעניין זה אבאר כי כספי הגישה ביום 21.9.06 תביעה
- 8 נגד מדינת ישראל (מס רכוש), בגין נזק עקיף שנגרם לה כתוצאה ממלחמת לבנון השנייה (להלן: "
- 9 המלחמה"), וזאת בתקופה מיום 31.7.06-12.7.06 (נ/מ). יצוין כי הפיצוי עליו השתיתה כספי את
- 10 תביעתה, לבעלים של נכס או עסק אשר נפגע כתוצאה מפעילות מלחמתית. כספי טענה בתביעה
- 11 המאושרת בתצהיר מטעמה, כי נפגעו "יחידות אירוח שבבעלותה", (הכוונה לאוניה –א.א.),
- 12 (ההדגשה אינה במקור –א.א.), שכן במהלך מלחמת לבנון השנייה, נסגר נמל חיפה ומשכך היא
- 13 נאלצה להעתיק את נמל המוצא של הפלגת הספינה בה עסקין Dream, מחיפה לאשדוד, דבר שגרם
- 14 לשינוע של הסעות בין שתי הערים, ואשר היה כרוך בעלויות וגרם לירידה בהיקף המכירות.
- 15
- 16 כספי העריכה את הנזק שנגרם לה בסך של **2,464,362** ש"ח, אותו תבעה מהמדינה. תביעת הפיצויים
- 17 נדחתה, ומשכך הגישה כספי ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה (ע"מ 14017-10-09). בסיכומיה
- 18 בערעור, שהוגשו בינואר 2010, חזרה כספי והציגה את עצמה כבעלת האוניה, לא כל שכן, הסתמכה
- 19 על טענת נציג משרד האוצר בהליך זה לפיה הספינה אכן מצויה בבעלותה. לעמדת כספי, כעולה
- 20 מטיעוניה בבית המשפט המחוזי בחיפה, היא:
- 21 **"חברה המפעילה אוניות נופש, מארגנת עורכת ומבצעת הפלגות נופש מחיפה לרחבי הים**
- 22 **התיכון" (סעיף 5).**
- 23
- 24 עוד טענה כספי כי בניגוד לעמדת משרד התיירות לפיה היא רק משווקת הפלגות באוניות שאינן
- 25 שלה, אזי:
- 26 **"ראשית, המערערת (כספי –א.א.) מבצעת הפלגות באונייה שלה" (סעיף 24.5).**
- 27 (ההדגשה אינה במקור –א.א.)
- 28
- 29 לא למותר לצטט אף את סעיף 24.10 לסיכומי כספי:
- 30 **"לאור המקובץ, בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע כי פרשנותה של הגב' חנה קורן**
- 31 **(משרד התיירות), אינה נכונה וכי המערערת הינה יחידת אירוח (בית מלון צף) באזור**
- 32 **ההגבלה".**
- 33 (ההדגשות אינן במקור –א.א.)
- 34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 בפסק הדין מיום 10.8.10 נדחה הערעור, בין היתר מחמת שלא התקבלה טענתה של כספי שהיא
2 הבעלים של האוניה.
3
4 כלומר, כספי טענה באופן מפורש וחד משמעי שהיא הבעלים של האוניה, טענה העומדת בסתירה
5 מוחלטת לטענתה לפניי כי היא אינה הבעלים, ואף אינה מורשת מטעמו. יודגש כי טענותיה אלה של
6 כספי, הועלו על ידה, במקביל להליך שלפניי בו טענה שאינה הבעלים, אלא רק משווק. טיעון כספי
7 עומד אפוא בניגוד גמור לגרסתה בהליך הפיצויים נגד המדינה, בקשר לאותה אוניה ולהפלגות
8 המתבצעות בה. לא זו בלבד, אלא שלטענתה, כבעלים של האוניה, היא נאלצה להוציא הוצאות, כגון
9 העמדת אוטובוסים ורכישת דלק נוסף בגין התארכות מסלול ההפלגה. עמדה זו, הפוכה לחלוטין מזו
10 שכספי טוענת לה בהליך שלפניי.
11
12 כפתור ופרח, כאשר נוח לכספי להציג את עצמה כבעלים על מנת לקבל כספים מהמדינה, היא אינה
13 רואה כל בעיה לטעון כי היא בעלים, וכאשר היא מבקשת מבית המשפט לדחות את תביעת הפיצויים
14 נגדה, היא לא רואה כל בעיה לטעון שהיא אינה הבעלים. ומה הסברה של כספי? בחקירתו, לאחר
15 שהוזהר מפני הפללה עצמית, דבק יובל בגרסה לפיה, נאמר לו על ידי עורך הדין שייצג את כספי
16 בתביעה, כי אם הבעלים יגיש את התביעה, הוא לא יהיה זכאי לפיצוי מחמת העדר מעמד. משכך,
17 בחרו כספי והבעלים לעשות יד אחת, להגיש את התביעה על ידי כספי, דהיינו להציג כלפי המדינה
18 מצג לפיו כספי היא בעלת האוניה, היא שמפעילה אותה וככזו היא מי שהוציאה את ההוצאות נשוא
19 אותה התביעה, וזכאית לקבל את הפיצוי מהמדינה ואחר כך יחולק ביניהם (עמוד 238-25, 12, עמוד
20 239 שורה 1). והיכן האמת? האם בתצהירים ובעדות של כספי לפניי, או שמא בתצהיר מטעמה
21 בתביעת הפיצויים נגד המדינה ובכתבי הטענות שהגישה בבית המשפט המחוזי בחיפה?
22
23 התנהלותה זו של כספי, המעלה טענות עובדתיות סותרות באשר למעמדה, מקימה כלפיה מניעות
24 לטעון לפניי אחרת באשר למעמדה, כמות שטענה בתביעת הפיצויים נגד המדינה.
25
26 ההלכה הפסוקה מורה כי אם העלה בעל דין גרסה עובדתית מסוימת, הוא מושתק מלהציג גרסה
27 סותרת נגד בעל דין אחר. אפנה ל ע"א 513/89 A/S INTERLEGO נ' EXIN- LINES BROS
28 [1994] בסעיף 10:
29
30 "מחובת תום הלב נובע האיסור על שימוש לרעה בהליכי משפט. העלאת טענות סותרות
31 היא פן אחד של איסור זה. מטרתו של השתק זה היא כפולה: (א) במישור המשפט
32 הציבורי, הוא נועד לשמור על טוהר ההליך המשפטי, ולמנוע מבעל דין לנצל לרעה את בתי
33 המשפט ובכך לפגוע בהשלטת הצדק; (ב) במישור המשפט הפרטי, תכליתו היא למנוע
34 תוצאות בלתי צודקות המתחייבות לכאורה על-פי הדין (בהנחה שהטענה המאוחרת היא

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 הטענה הנכונה), וזאת על-ידי השתקת בעלי הדין מלטעון ומלהוכיח בבית המשפט טענות
2 עובדתיות ומשפטיות גם אם הן נכונות. כאמור, השתק זה, שבסודו גם שיקולים במישור
3 המשפט הציבורי, רחב מן ההשתק מכוח מצג או מכוח הבטחה, שלהקמתו נדרשים
4 הסתמכות בעל הדין על הטענה המקורית שבעטייה ניתן הסעד, ושינוי מצבו לרעה עקב
5 כד."

6
7 הלכה זו חזרה ושנתה בפסיקות מאוחרות יותר, ע"א 4631/90 ג'ול נ' ג'ול, [1996]; ע"א 6753/96
8 מ.מ.ח.ת. בע"מ נ' פרידמן [1997]; ת"א מחוזי מרכז 1001-11-07 לאוטמן ואחר' נ' מרץ השקעות
9 בע"מ ואחר' [2010]. במיוחד ראיתי לנכון להפנות לרע"א 4224/04 בית ששון בע"מ ואחר' נ' שיכון
10 עובדים והשקעות בע"מ ואחר' [2005]. באותו מקרה קבע בית המשפט העליון כי האופן בו נהגו
11 המערערים דשם, שעה שפעלו בשני מסלולים משפטיים מנוגדים, שאינם מתיישבים האחד עם
12 משנהו, מחייב את דחיית ערעורם. כך אומר בית המשפט העליון בסעיף 9 לפסק הדין:

13 "הטענה בדבר השתק שיפוטי יכולה להתעורר מקום בו אחד מבעלי הדין מעלה טענות
14 עובדתיות או משפטיות סותרות באותו הליך עצמו או בשני הליכים שונים (ניתן לראות
15 באיסור על העלאת טענות עובדתיות חלופיות כנגד אותו בעל דין בכתב טענות אחד משום
16 דוגמא של השתק שיפוטי; האיסור קבוע בתקנה 72(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי,
17 התשמ"ד (1984), התכלית שמאחורי השתק השיפוטי היא למנוע פגיעה בטוהר ההליך
18 השיפוטי ובאמון הציבור במערכת המשפט וכן מפני ניצולם לרעה של בתי המשפט".

19
20 בית המשפט העליון הדגיש כי לשם החלת המניעות מכוח עקרון השתק שיפוטי, אין הכרח כי בעל
21 הדין יצליח בהתדיינות הראשונה, וזאת בין היתר בהתבסס גם על עיקרון תום הלב. מן הראוי
22 להפנות לסייפת פסק הדין:

23 "...בעיני היסוד להשתק שיפוטי הוא יסוד מוסרי, קרי זרישה להתנהלות כנה, שאינה
24 בנוייה רק על צרכים טקטיים."

25
26 יישום דוקטרינת ההשתק השיפוטי, על נסיבות המקרה שלפניי, מחייב את המסקנה לפיה כספי
27 מושתקת לטעון במקרה שלפניי כי אינה בעלת מעמד של בעלת האוניה. במיוחד נכון הדבר, נוכח
28 אמירותיה המפורשות של כספי, המגובות בתצהיר וכן בכתבי טענות בבית המשפט המחוזי בחיפה,
29 המנוגדות לתצהירים וכתבי טענות בהליך שלפניי, והכל בעת ובעונה אחת.

30
31 אציין כי כספי בסיכומים, הסתפקה באמירה לקונית (סעיף 40), כי יש להצטער על האופן בו
32 התנהגה. אין באמירה זו כדי לפטור את כספי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 שעה שכספי ביודעין, וכשהיא מלווה בייעוץ משפטי, בחרה להעלות לפני שתי ערכאות שונות, טענות
2 מהותיות סותרות, באשר למעמדה, היא מושתקת בדיעבד לטעון אחרת, ואין לה אלא לבוא אל
3 עצמה בטרוניה על האופן בו נהגה. אוסיף כי יש בהתנהלותה זו של כספי גם משום להשליך על חוסר
4 מהימנות גרסתה של כספי. לעמדתה, בינה לבין הבעלים, יחסים עכורים כתוצאה מכך שהבעלים
5 נותר חייב לה סכומים ניכרים. אם כך, הכיצד מתיישב הדבר, עם עשיית יד אחת עם הבעלים לקבלת
6 כספים מהמדינה.

7
8 לאור מסקנתי זו, יש לראות בכספי כבעלים של האוניה. ככזה, אין ספק שכספי הפרה את
9 התחייבויותיה כלפי התובעים, בכך שלא סיפקה את התמורה לה התחייבה, קרי מסע שייט בים
10 התיכון, מחמת שזה נקטע באיבו, ומבלי שהתובעים זכו לקבל את המובטח להם. בגין הפרה זו,
11 עומדים לתובעים הסעדים המוקנים למי שנפגע מחמת הפרת חוזה, וכקבוע בהוראות חוק החוזים
12 (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970 (להלן: "חוק התרופות").

13
14 בנוסף, הבעלים גם התרשל כלפי התובעים, בכך שתיקן את הליקוי שנמל אלניה באופן חובבני, וחרף
15 זאת בחר להמשיך בהפלגה, וכקביעת בית המשפט ברודוס. בכך הפר את חובת הזהירות כלפי
16 התובעים ומשכך חב כלפיהם גם על יסוד דיני הנזיקין ועליו לפצותם על נזיקיהם.

17
18 למעשה, די בכך כדי לסיים את שאלת החבות ולעבור לבחינת שיעור הפיצויים. עם זאת, ולמקרה
19 שייקבע שאין לראות את כספי כמי שמושתקת מלטעון שאינה הבעלים, בחנתי גם את יתר הסוגיות
20 שבמחלוקת.

21
22 **מעמד "משווק בלעדי" של חבילות נופש בפסיקת בתי המשפט** .16

23 כספי אינה חולקת על כך ששימשה כמשווק בלעדי של חבילות הנופש בספינה. נשאלת השאלה, מה
24 מערכת היחסים שחלה על משווק חבילות נופש לבין הנוסעים, והמחויבויות שלו כלפיהם. שאלת
25 מעמדו ואחריותו של משווק חבילות נופש, זכה לפסיקה בלתי אחידה, של בתי משפט השלום ובתי
26 המשפט לתביעות קטנות. חוסר האחידות, שלא לומר סתירות, בא לידי ביטוי גם בהכרעות בנוגע
27 למעמדה של "כספי" עצמה, לרבות בתביעות של נוסעים אחרים באשר להפלגה נשוא התביעה
28 שלפניי. כל אחד מהצדדים, התובעים מצד אחד, וכספי מצד שני, נסמכים על פסיקות של בתי משפט
29 לתביעות קטנות ושל בתי משפט השלום, כאשר כל אחד משני אלה, מפנה לאלה התומכות בגרסתו.
30 עיינתי במובאות, ואדגים בקצרה חלקן של אלה, ועל מנת להמחיש את הפער שבין דעות השופטים
31 שדנו בסוגיה:

32
33 תחילה אציין את בתי המשפט שקבעו כי לכספי חבות כלפי נוסעים המפליגים בנופשי שיט
34 המשווקים על ידה, בגין נזקים שנגרמו מחמת תקלות בספינה. בתיק שבו נדונו הנזקים נשוא

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 התביעה שלפניי, הראל שירי נ' כספי (ת"ק אש' 101/08) מצא בית המשפט (כב' השופטת שלו), כי יש
2 להטיל חבות על כספי בגין הנזקים שנגרמו לתובעת עקב ההפלגה. בדומה נדחתה טענת כספי באשר
3 להעדר חבות, וזאת בת"ק (קג') 343/08 טרייגר נ' כספי (כב' השופט אינפלד). כך גם בתביעה שהגישו
4 ינה איילסקו ואח' נ' כספי בבית משפט השלום בתל אביב (ת.א. 15474/08), בו קבע בית משפט
5 השלום (כב' השופטת גרוסמן, כתארה אז), כי יש מקום לחייב את כספי בפיצויים בגין הנזקים
6 שנגרמו לתובעים, אמנם פסק הדין ניתן על דרך הפשרה, אך ניתנו בו הנמקות להכרעה לרבות בחבות
7 של כספי. בדומה, מצא בית משפט לתביעות קטנות בקרית שמונה ת"ק 4403-10-07 שלומית אלרום
8 נ' כספי (כב' השופט נדל), שיש לחייב את כספי בגין הנזק שנגרם לתובעת בגין ההפלגה נשוא
9 התובענה שלפניי. גם במקרים אחרים, ראו חלק מבתי המשפט למצוא חבות של כספי, הגם שהינה
10 רק סוכן ולא בעלים של כלי השיט. כך, בית המשפט לתביעות קטנות בחיפה (השופטת עדוי), מצא
11 בת"ק 30093-03-10 אירנה חפר נ' כספי הפלגות ונופש בע"מ לחייב את הנתבעת בקשר לנזקים
12 שנגרמו לתובעים בגין הפלגה באוגוסט 2009 תוך שנקבע שיש לראותה כמי שמספקת את השירות –
13 הכוונה להפלגה ואחראית עליו. בת.א. (ת"א) 170836-09 ראובינוף נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ,
14 שעניינו נזקי גוף שנגרמו לתובעת בשל ההפלגה ב"אירוע הקודם" כהגדרתו לעיל, דחה בית המשפט
15 (כב' סגנית הנשיאה אגיל), את הטענה בדבר העדר יריבות של כספי בהיותה רק משווקת של כרטיסי
16 ההפלגה, והמצדיקה סילוק התביעה על הסף. בת"ק (חי') 4115-07 לדאני נ' כספי הפלגות קרוז
17 בע"מ, (כב' השופטת ברגר), נקבע כי יש לראות את כספי כמי שחייבת בגין כשלים שהתרחשו במהלך
18 ההפלגה ושגרמו נזק לנוסעים. במקרה אחר, בו תבעו שלושה אומנים את כספי בגין ביטול הופעות
19 באוניה, ת.א. (ת"א) 161060-09 עודד פז ואחר' נ' כספי (כב' השופט דלוגין), נקבע כי יש לחייב את
20 כספי בפיצויים לתובעים, בקובעו שכספי פעלה בתפקיד העולה על זה של סוכן.

21
22 לעומתם, קיימת גם פסיקה עניפה של בתי משפט שקבעו היפוכו של דבר. כך, בית משפט לתביעות
23 קטנות בתל אביב (ת"ק 6629-03-08), בתביעת יצחק לוי נ' כספי, (כב' השופטת ניב), נקבע כי אין
24 להשית על כספי חיוב בפיצויים בגין נזקים שנגרמו לתובעים בקשר עם ההפלגה נשוא התביעה
25 שלפניי מחמת שכספי אינה אלא סוכנת נסיעות, וכי האחריות על מצב האוניה אינה מוטלת על
26 כתפיה. בבית המשפט לתביעות קטנות בנתניה אוחדו ארבע תביעות (ת"ק 3268/07 ואח') בקשר עם
27 האירוע נשוא התביעה. בית המשפט (כב' השופטת קלוגמן), הגיע לידי מסקנה כי אין להשית על
28 כספי חבות מחמת היותה סוכנת נסיעות בלבד, שאינה אמורה לצפות להתרחשות הנזק, אף הוא
29 בקשר להפלגה מחודש ספטמבר 2007. קביעה דומה של בית משפט (כב' השופטת סילש), בתביעת
30 פרידמן נ' כספי (תק' פ"ת 1023/08), וכן של בית המשפט לתביעות קטנות בחיפה (ת"ק 4513/07) עת
31 נדחתה תביעת סידס חלבי נ' כספי (כב' השופטת בסול), מחמת שכספי לא הייתה אמורה לצפות את
32 האירוע החריג.

33
34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 בהקשר זה פוסע אני על קרקע בתולה, שכן לא מצאתי והצדדים אף לא הפנו אותי, לתקדימים
2 מחייבים בעניין של בית המשפט העליון ואף הלכות של בתי המשפט המחוזיים. יש להניח שלאור
3 הסכומים הכרוכים בתביעות דנן, לא הוגשו תביעות לערכאות הגבוהות ומשום מה לא הוגשו
4 ערעורים או בקשות רשות ערעור על פסיקות בעניין, ומכל מקום, לא אותרו כאלה.

5
6 סבורני כי לא אוכל לאמץ את ההנמקות שבפסקי הדין האמורים, וזאת בין היתר, מחמת אלה:
7 מטבע הדברים, בשים לב לעלויות הכרוכות בהליך שלפניי לעומת כל אחד מהמקרים שצוינו לעיל,
8 הבחנתי כי באותם מקרים, נפרשה לפני בית המשפט הדן, תמונה חלקית של מסכת האירועים
9 והראיות, בהשוואה לזו שהובאה לפתחי, בה הרחיבו הצדדים במסכת הראיות, ואף טרחו להגיש
10 חוות דעת מומחה, ושלא כבמקרים האחרים. זאת ועוד, מעדותו של יובל התברר, כי הבעלים וכן
11 כספי סברו שעדיף שלא להשקיע משאבים בהתגוננות באותם הליכים, בשים לב לעלויות הכרוכות
12 בהגנה לעומת סכומי התביעה שאינם גבוהים. לפיכך, הוסכם בין כספי לבין הבעלים, כי כאשר
13 נתבעה כספי על ידי נוסע פלוני בבית משפט לתביעות קטנות ו/או בבית משפט השלום, העדיף
14 הבעלים, שלא להתדיין בהליכים האמורים, לחסוך בעלויות שהיו כרוכות בכך, תוך העדפה שכספי
15 תתמודד לבדה, וככל שיושת עליה חיוב, הבעלים ישא בו. משכך, לא נדרשו בתי המשפט לכלל
16 הטענות כמות שנפרשו לפניי.

17
18 אציין כי קיימת פסיקה בנושא של חבות מוביל כלפי נוסעים, לרבות של בית המשפט העליון (ע"א
19 6570/02 אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ נ' זילברשלג [2009], אך אין באלה כדי לסייע מחמת שהן
20 דנו במעמד של סוכנות נסיעות, אך שאינה בגדר משווק בלעדי דוגמת כספי, כמו גם אין הכרעה
21 ביחסים המשפטיים של סוכנות נסיעות ככאלה, לבין הספקים או לבין הלקוחות.

המתווה הנורמטיבי:

17. כספי - צד ל"חוזה הנאה" עם התובעים

26 בין כספי לבין כל אחד מהנוסעים, נכרת הסכם, והם צדדים להתקשרות חוזית. מסד ההתקשרות
27 הינו שתמורת תשלום שישלם כל נוסע לכספי, הוא יהיה זכאי למסע שיט בים התיכון באוניה
28 המפוארת מבין אוניות המפליגות מישראל, כאמור בתיאורים שב"חוברת הפרסום", שהפיקה
29 ופרסמה כספי לרבות באתר האינטרנט שלה. לעניין זה, כספי הציעה לציבור לרכוש חבילות נופש
30 בספינה, ואלה מקרב הציבור שההצעה נראתה בעיניהם החליטו לקבלה. טופס הרישום, מהווה את
31 "הקבול" כמשמעו בחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג – 1973 (להלן: חוק החוזים כללי), והוא
32 משתכלל בהמשך עם כרטיס ההפלגה וכתב התנאים הכלליים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 עסקינן בהסכם מסוג "חוזה הנאה", חוזה שהתמורה הניתנת למתקשר תמורת כספו, היא חופשה
2 מענגת באניית נוסעים.
3 אפנה ל"חוברת" ובה תמונות בצבע מרהיבות של הפלגות הנופש החלומיות, תיאורים שובי לב בדבר
4 החופשה הצפויה, די אם אציין את מקצתן: "...כי באוניות החלומות מרגע העליה לאוניה ועד לסוף
5 החופשה – הכל תחת כף ידך!...מנוחה מול חוף ים מרהיב...הפלגת חוויה לכל המשפחה" הכל על
6 רקע תמונות של הספינה, לרבות אולמות פאר בה, מתקניה השונים כבריכה ועוד. בכריכת חוברת
7 הפרסום מתנוסס השם "כספי הפלגות", באותיות קידוש הלבנה, ומבלי אזכור גלוי לעין באשר
8 לבעלים. בדומה, גם ב"אישור ההזמנה", צוין באופן בולט שמה של "כספי הפלגות", ושוב ללא
9 אזכור הבעלים. סיומו, בעדויות חלק מהתובעים שלא נסתרו, בחקירות הנגדיות לפיהן ההתקשרות
10 בהזמנת הפלגת הנופש נעשתה על סמך "החוברת" או פרסומים דומים של כספי בעיתונות או
11 באינטרנט.

12
13 כך למשל התובע שמעון וקנין (עמ' 90 שורות 10-11):

14 **"אני הסתכלתי בפרוספקטים שהם מפרסמים באינטרנט על אוניית הנסיכה והייתה**
15 **הפלגת החלומות".**

16 התובע יעקב כהנא (עמ' 107 שורות 12-13):

17 **"ראינו פרסום בעיתון, הסתכלנו באינטרנט והתקשרו לסוכנת של כספי והזמנו".**

18 התובע אוהד לוי (עמ' 109 שורות 22-23):

19 **"ש. איך הזמנת את הפלגה הזאת?"**

20 **ת. דרך העיתון דרך המודעה.**

21 **ש. הודעה של מי?"**

22 **ת. של כספי".**

23 התובעת סיון עמרני, (עמ' 124 שורות 1-2):

24 **"אני סגרתי מול כספי, מול בחור בשם שחר".**

25 בדומה התובע יעקב אוריאל (עמ' 118 שורות 7-8).

26

27 אוסיף כי גם אם מי מהתובעים התקשר בהסכם, אף מבלי שראה את החוברת או המודעה בעיתון,

28 אין בכך כדי לגרוע מזכותו לקבל חבילת נופש סבירה.

29

30 בהבדל, אין כל התקשרות, ולמצער לא הוצג כי נעשתה התקשרות בין הנוסע לבין הבעלים, ובדרך

31 בה נכרת הסכם על פי דיני החוזים, למעט אם כספי היא בגדר שליח מטעם הבעלים ועל כך, בהמשך

32 פסק הדין.

33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 נקבע בזאת כי כספי התחייבה כלפי התובעים, כי בתמורה לתשלום המוסכם, הם ייהנו מחבילת
2 נופש, הכוללת הפלגה ואירוח מלא, וכן משירותי בידור. לטעמי, מעמד זה מחייב אותה לוודא מראש
3 כי התנאים המוצגים על ידה, אמורים להתממש הלכה למעשה, קרי שחבילת הנופש בטיב ואיכות
4 המובטחים, אכן תסופק לרוכשים. על כספי כמו כל צד להתקשרות, לבדוק מראש כי האוניה, לרבות
5 תאי הנוסעים, חדרי האירוח השונים, המזון, צוות הבידור וכדומה, ערוכים ליתן את השירות
6 ובאיכות כמובטח. לכן, אם יתברר שהאוניה שנבחרה על ידה, אינה מסוגלת לספק את השירותים
7 האמורים הרי יש בכך משום הפרה של החוזה. משכך, ככל שהפרה התחייבויותיה אלה כלפי
8 התובעים, הדבר יזכה את הנוסע

9
10 בסעדים המוקנים למי שנפגע מהפרת חוזה, וכקבוע בחוק החוזים תרופות, כפוף לחריגים כתניות
11 פטור מאחריות או סיכול. פשיטא, כספי הפיקה ופרסמה את "חוברת הפרסום", כמו גם פרסמה
12 באתר שלה, פרטים ותמונות באשר לנופש המובטח, ומשכך יצרה כלפי התובעים מצגים באשר
13 להפלגה, מהותה ויתר הפרטים הדרושים להתקשרות. על סמך אלה, התקשר איתה הנוסע בהסכם,
14 ולפיו כנגד קבלת השירותים האמורים, הוא ישלם לה את התמורה המוסכמת. שאלה אחרת, שגם
15 אליה אתייחס בהמשך, היא מה הדין, אם כספי אכן בחרה בספינה שאמורה ליתן את התנאים
16 המובטחים, אך אלא לא סופקו, האם גם אז קיימת לה חבות כלפי הנוסעים שהתקשרו איתה
17 בהסכם.

18
19 סבורני כי גם כספי אינה יכולה לחלוק על המסקנה לפיה שומה עליה לבחון מראש את הספינה
20 ולהבטיח כי זו אכן ראויה ליתן את הנופש שנמכר על ידי כספי לציבור. אדגיש כי כספי קבעה בסעיף
21 16 ל"כתב התנאים הכלליים", כי היא אינה אחראית למידע שלא נמסר על ידה או סותר את המידע
22 אשר ב"חוברת". מכלל לאו משמע כן, קרי כספי מחויבת שתכני הפרסום והמוצג ב"חוברת
23 הפרסום" אכן ברי מימוש. בהקשר זה אפנה לדברי בית המשפט העליון בע"א 430/79 **כוכבה בנישתי**
24 **ואחר' נ' רינה ששון ואחר'** [1981] (להלן: "**הלכת ששון**"). באותו מקרה, קבע בית המשפט ברוב
25 דעות כי סוכנות נסיעות הפרה את חובתה החוזית כלפי נוסעים שעה שהטעתה אותם בכך שסיפקה
26 להם טיול השונה מזה שהוזמן, ואישר את פסיקת הערכאות הנמוכות כי הייתה בכך הפרה המזכה
27 את הנוסעים בביטול והשבה של התמורה אותה שילמו, ובנוסף נזק לא ממוני.

28
29 ביישום "הלכת ששון" על ענייננו, שומה על כספי, בדומה לכל צד המתקשר בהסכם, לגרום לכך,
30 שתעמוד בהתחייבות שנטלה עליה. זו נשמת אפה של ההתקשרות החוזית ומחויבות של כל צד
31 לחוזה. משכך, על כספי לוודא מראש, כי ניתן יהיה לספק את הפלגה כמובטח, ולנקוט בכל הדרוש,
32 בטרם תתקשר בהסכם עם הנוסעים למתן שירותי הנופש. ברי שאם יסתבר לה שקיים חשש שלא
33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 ניתן יהיה לעמוד במחויבויותיה, כגון תקלות בספינה, עליה להימנע מלהתקשר בהסכם עם
2 הנוסעים, ולא לשווק כרטיסים, עד שהבעלים ידאג לתיקון הדרוש. רק לאחר ובכפוף שכזאת יעשה,
3 תהיה רשאית לחדש את שיווק הכרטיסים. כך אישרה גם העדה לאה הראל מכספי (עמ' 197 שורות
4 (21-23).

5 בהקשר זה מאמץ אני את דברי בית המשפט המחוזי בת.א. 165/88 (י-ם) דהן ואיזה הנ"ל, לפיהם:
6 "סוכן המבטיח מלון בדרגה ראשונה לקבוצת מטיילים, ובוחר במלון המלך דוד בירושלים, יוצא ידי
7 חובתו"; זאת סבורני רק בכפוף לכך שהמארגן לא ידע ולא היה עליו לדעת, כי קיימת אפשרות של
8 פגיעה בטיב השירותים, באופן מהותי, שכן אז תקום לו חבות כלפי המטיילים. לכן, ככל שיוכח כי
9 לכספי הייתה ציפייה או הייתה אמורה להיות לה ציפייה, כי קיים חשש לפגיעה מהותית באיכות
10 חבילת הנופש בספינה, כמות שאירע, היא תחייב כלפי הנוסעים, אלא אם הוסכם מראש על פטור.
11

12 כספי לא יוצאת ידי חובתה אם בחרה אונייה ראויה בתחילת עונת ההפלגות, שכן עליה להמשיך
13 ולוודא, גם במהלך עונת ההפלגות, שאין פגיעה באיכות הספינה הואיל והיא ממשיכה לשווק חבילות
14 נופש של הספינה. במיוחד נכון הדבר, לאור המוסכם בינה לבין הבעלים, לפיו היא שוכרת את
15 הספינה, למתן שירותי הפלגה לנוסעיה, למשך עונת הפלגות שלמה, לפי תשלום יומי מוסכם מראש.
16 אמת, כספי אינה בעלת כישורים לבחינת תקינות הספינה, אך כמשווק שומה עליה לוודא שהיא
17 ממשיכה להיות מצוידת בכל ההיתרים והאסמכתאות הדרושים, וכי אם אלה נעדרים, או קיים
18 חשש אחר בדבר תקינות האוניה או שהשירותים לא יסופקו, עליה למנוע את ההפלגה ובודאי לא
19 לשווק את חבילות הנופש. יובל אישר בחקירתו בבית המשפט בראשון לציון (נ/6, עמוד 109): "אני
20 חושב שזו אחריותי לדעת שהנוסעים שאני שולח לאוניה יוכלו ליהנות מההפלגה".
21

22 מן הכלל אל הפרט;

23 לאור קביעתי לעיל לפיה כספי ידעה ואמורה הייתה לדעת על בעיות בתשתיות של המים, הביוב
24 ומיזוג האוויר, סמוך לפני ההפלגה, אזי בכך שלא מנעה את הפלגת הספינה מאשדוד, ואיפשרה את
25 המסע, הפרה את חובתה כלפי התובעים. לכל הפחות, היה על כספי להודיע ולהתריע לפני התובעים
26 כי תקלות מהסוג עלולות להתרחש. נוכח הפרות אלו, מחוייבת כספי בנזקים שנגרמו כתוצאה מכך,
27 אלא אם תוכיח שהוסכם על פטור מאחריות או שהתרחשו נסיבות מסכלות.
28

18. תניית הפטור

29 בחנתי את טענת כספי לפיה היא פטורה מאחריות כלפי התובעים על יסוד ההסכמה בסעיף 1 ל"כתב
30 התנאים הכלליים". לפי הסעיף האמור, אין כספי אחראית לתקלות הנובעות מאי ביצוע או ביצוע
31 לקוי של שירות כלשהוא במסגרת ההפלגה, כמו גם באי ביצוע ההפלגה ואלה נתונים לשליטה
32 בלעדית של הבעלים.
33
34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 מהראיות עלה, כי "כתב התנאים המיוחדים", נמסר לנוסעים רק בנמל המוצא, ולא קודם לכן, אלא
2 אם נוסע מסוים ביקש לקבלו, וזאת נעשה רק במקרים חריגים. משכך, אין באפשרות הנוסע לדעת
3 טרם ההתקשרות על תניית הפטור. כך העידו התובעים, ואף יובל נאלץ להודות בנכונות האמור
4 (עמוד 264 שורות 9-11):

5 "ש... הוא (הנוסע – א.א.) מקבל את התנאים הכללים אחרי הזמנה, טכנית לא יכול להיות

6 קודם"

7 ת. כן. זה האישור של הפלגה."

8
9 לפיכך אין ערך ל"כתב התנאים המיוחדים", שכן הנוסע מתוודע אליו רק לאחר שהעסקה נכרתה,
10 עת נמצא בכבש הספינה, ובנסיבות אלה, אין בו כדי לחייבו.

11
12 יפים בהקשר זה הדברים שנאמרו בע"א 285/73 לגיל טרמפולין וציווד ספורט ישראל בע"מ נ' אסתר
13 נחמיאס [1974], עת קבע בית המשפט העליון כי מזיק לא יוכל ליהנות מפטור לאחריות, שעה
14 שהוראת הפטור הופיעה רק לאחר שההסכם כבר נכרת, לאמור:

15 "שכשראו המשיבים (או היו חייבים לראות) את השלט, כבר היו לאחר כריתת ההסכם
16 ולא היו חייבים להסכים לתנאי נוסף בעל חשיבות כה מכרעת. גדולה מזו, כיון שבמקרה
17 המיוחד הזה...הייתי אומר שהמשיבים גם לא היו מסוגלים להעריך את הסיכון ואת
18 משמעות הפטור מאחריות שהמערערת ביקשה להשיג מהם. לכן לא הפך סעיף הפטור
19 לחלק מההסכם".

20 (ההדגשה אינה במקור – א.א.)

21
22 ביישום לענייננו; ההסכם בין כספי לבין הנוסעים נכרת עם אישור ההזמנה. במועד זה, טרם הומצא
23 לנוסע "כתב התנאים הכללים". משכך, אין כספי יכולה להסתמך על הוראותיו של זה, שכן יש בהם
24 כדי לפגוע באופן מהותי בתנאי ההתקשרות.

25 מעל ומעבר;

26
27 הלכה פסוקה היא כי תניית פטור מסוג זה, אינה תקפה ואין המוביל יכול להסתתר תחתיה, גם אם
28 הייתה מובאת לידיעת הנוסע מראש, ושלא כמות במקרה שלפניי. לעניין זה, אפנה לפסק דינו של
29 בית המשפט העליון בע"א 461/62 צים חברת השיט הישראלית בע"מ ואחר' נ' שושנה מזיאר
30 [1963] (להלן: "הלכת מזיאר"). במקרה זה נקבע כי אין תוקף ל"סעיף פטור", המופיע בכרטיס
31 הפלגה של "צים", והפוטר אותה מכל אחריות לנזקים שנגרמו לנוסע בהיותו על אוניה. בית המשפט
32 קבע לפיכך כי על צים וכן על הטבח לפצות את המשיבה בגין פגיעה גופנית שנגרמה לה עקב אכילת
33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 מזון מקולקל על האוניה, בדרכה מנמל מרסי לחיפה. בין יתר הנמקות שהובילו לתוצאה הינו שסעיף
2 הפטור עומד בניגוד לתקנת הציבור, ("הסדר הציבורי" בלשון פסק הדין), וכי נכון שהמוביל ידאג
3 לביטוח כנגד פגיעות לנוסעיו מחמת רשלנותו או מי מטעמו וישית עלויות הביטוח על הנוסע מאשר
4 דאגת הביטוח תוטל על הנוסע, או שיוותר ללא פיצוי בגין הנזקים שנגרמו לו.
5
6 ככל שיש צורך בהנמקה נוספת לדחיית טענת כספי באשר לפטור שניתן לה ב"כתב התנאים
7 הכלליים" אפנה לתקנות הגנת הצרכן (גודל האותיות בחוזה אחיד), תשנ"ה-1995. בתקנות אלה נקבע
8 כי גודלן המזערי של האותיות בחוזה אחיד יהיה 2 מילימטרים. אין חולק כי "כתב התנאים
9 הכלליים", הוא בגדר חוזה אחיד העונה על ההגדרה בסעיף 2 לחוק החוזים האחידים, תשמ"ג-1982
10 (להלן: **חוק החוזים האחידים**). דא עקא, שגודל האותיות ש"בכתב התנאים הכלליים", הינו קטן
11 מזה שנקבע בתקנות דנן. משכך, יש בפרסום משום הטעיה אסורה לפי חוק הגנת הצרכן, תשמ"א -
12 1981, שיש בה כדי לאיין את תוקפו של "כתב התנאים הכללי", בכל הנוגע לפטור.
13
14 אוסיף כי לא ראיתי ממש בטענת כספי לפיה חלק מהנוסעים קיבלו את כתב התנאים הכללי, קודם
15 להפלגה. ראשית, כספי לא הוכיחה מי מהתובעים שלפניי קיבל את כתב התנאים הכללי בטרם
16 ההתקשרות ברכישת ההפלגה. שנית, כתב התנאים הכללי נשלח לאחר כריתת ההסכם ומשכך אינו
17 יכול לחייב. ושלישית, כתב התנאים הכללי, אינו מאפשר ביטול כרטיס השייט. גם לא ראיתי ממש
18 בטענה כי נוסח התנאים הכלליים הופיע כבר בחוברת הפרסום. די בכך שכספי לא הוכיחה כי כל
19 התובעים אכן ראו את החוברת טרם ההתקשרות ברכישת ההפלגה. שנית, וזה העיקר, העובדה
20 שכתב התנאים הכלליים מופיע בחוברת הפרסום, אינה גורמת לכך שבאופן אוטומטי הוא יהווה חלק
21 מתנאי ההתקשרות, ועל מנת שיהיה כזה, שומה היה על כספי לצרף אותו לאישור ההזמנה שסופק
22 לכל נוסע. העובדה שכספי בחרה שלא לצרפו לאישור ההזמנה, מביא למסקנה שאינו מהווה חלק
23 מההתקשרות.
24
25 הואיל והגעתי לידי מסקנה כי דין הסתמכות כספי על תניית הפטור להידחות ממילא איני נדרש
26 לטענת התובעים בדבר היותה של זו בגדר תניה מקפחת בחוזה אחיד, קל וחומר לאור התקדים
27 שנקבע ב"הלכת מזיאר". לפיכך, די אם אציין בהקשר זה שלעמדת התובעים, עסקינן בתניה מקפחת
28 לפי החזקה שבסעיף 14(1) לחוק החוזים האחידים וכי העובדה שכספי שינתה את נוסח "כתב
29 התנאים המיוחדים", מחזק את טענתם בהקשר זה. הואיל וכאמור לא נדרשתי לטענה זו, לא ראיתי
30 גם צורך להודיע על כך ליועץ המשפטי לממשלה כמתחייב לפי סעיף 20 לחוק החוזים האחידים.
31
32 קיים מקור נוסף למניעות הניצבת לפני כספי מהסתמכות על כתב התנאים הכלליים, המושתתת על
33 הוראות הדין באשר לחובת משווק שירותי תיירות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

לעניין זה, כספי עונה על הגדרת מי שנותן "שירותי סוכנות נסיעות" כקבוע בסעיף 1 לחוק שירותי תיירות, תשל"ו-1976 (להלן: "חוק שירותי תיירות"). לפי ההגדרה האמורה, שירותי סוכנות נסיעות הן ארגון ומכירה של סיור מחוץ לישראל כמו גם מכירה של כרטיסי נסיעה או שוברי נסיעה מחוץ לישראל. סעיף 12ג לחוק מורה כי על נותן שירותי סוכנות נסיעות:

"לגלות מידע בכל עניין הנוגע לשירותים שהוא נותן ורשאי הוא לקבוע מהו עניין מהותי".

מכוח חוק שירותי תיירות, הותקנו תקנות שירותי תיירות (חובת גילוי נאות), תשס"ג – 2003 (להלן: "תקנות שירותי תיירות"). סעיף 2 לתקנות שירותי תיירות הטיל חובת גילוי כלפי מי שרוכש חבילת תיור, לאמור:

"(א) ...מידע בכתב בכל הנוגע לשירותים הניתנים במסגרת חבילת התיור".

(ב) מידע כאמור בתקנת משנה (א), יימסר באופן שיאפשר הזדמנות סבירה לעיין בו לפני רכישת חבילת התיור, ככל שניתן בנסיבות העניין".

בין פרטי המידע שחובה לגלותם, כאמור בתקנה 3(ג) הוא:

"מידע שבידי סוכנות הנסיעות שקרוב לוודאי להניח שלו ידע אותו הלקוח היה נמנע מרכישת חבילת התיור";

חובת הגילוי מוסדרת גם בחוק הגנת הצרכן, תשמ"א -1981 (להלן: "חוק הגנת הצרכן"). סעיף 5 (ב) לחוק הגנת הצרכן קובע:

"עוסק, העומד לחתום על חוזה עם צרכן, חייב לתת לו הזדמנות סבירה לעיין בחוזה לפני חתימתו, וכן למסור לו עותק לאחר החתימה".

על הפרת הקבוע בחקיקה דלעיל, אעמוד גם בהמשך פסק הדין.

כתב התנאים הכלליים אינו עונה על דרישות הדין, ומשכך, קיימת מניעות בידי כספי להסתמך על תניות הפטור שכלולות בו. לא בכדי טרחה כספי בהמשך לשנות את הוראות כתב התנאים הכלליים, אך זאת מאוחר מדי, מבחינתם של התובעים שלפניי.

19. סיכול החוזה

לטעמי, כספי גם לא יכולה ליהנות מהגנת הסיכול. הדין הישראלי נותן מעמד עדיף לקדושת החוזה וכי "חוזים יש לקיים". הנטייה היא שלא לפטור צד מהתחייבויות שנטל על עצמו במסגרת ההתקשרות החוזית (ראה ע"א 4162/02 רנדור בע"מ נ' דרור מהנדסים (1990) בע"מ [2004]. ברע"א 3577/93 הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ נ' מוריאנו, [1994] נקבע:

"האחריות החוזית, ככלל, מבוססת על אחריות מוחלטת".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1
 2 רק באותם מקרים בהם לא יכול הצד לקיים את ההתחייבות מחמת נסיבות שאינן תלויות בו, ושלא
 3 יכול היה לדעת אותן מראש, תיווצר אפשרות לפטור אותו מהתחייבותו. (ראה פרופ' גבריאלה שלו,
 4 וד"ר יהודה אדר, "דיני חוזים – התרופות" (התשס"ט-2009) (להלן: "שלו – הדר" דיני התרופות").
 5 חוק החוזים תרופות, פוטר צד מחובתו לקיים את החוזה, באם התרחשו נסיבות המסכלות את
 6 התחייבויותיו שלפי החוזה.
 7 סעיף 18 לחוק התרופות קובע:

8 **"הייתה הפרת החוזה תוצאה מנסיבות שהמפר, בעת כריתת החוזה, לא ידע ולא היה עליו**
 9 **לדעת עליהן או שלא ראה ולא היה עליו לראותן מראש, ולא יכול היה למנען, וקיום החוזה**
 10 **באותן נסיבות הוא בלתי אפשרי או שונה באופן יסודי ממה שהוסכם עליו בין הצדדים, לא**
 11 **תהיה ההפרה עילה לאכיפת החוזה שהופר או לפיצויים".**

12
 13 מלשון הסעיף עולה כי נדרש קיום של שלושה תנאים מצטברים לפטור עקב אי קיום חוזה, מחמת
 14 סיכול. האחד, העדר ידיעה או ציפיה של המפר על הנסיבות המסכלות. השני, אי יכולת המפר למנוע
 15 את הנסיבות, והשלישי התרחשות נסיבות המסכלות את קיום החוזה. המחוקק הציב נטל כבד על
 16 הרוצה לחסות בצילה של טענת הסיכול. גם הפסיקה החמירה עם הטוען לסיכול, ולא קיבלה את
 17 הטענה גם במקרים שלכאורה נראה שאין לטוען שליטה על הנסיבות, וזאת תוך התבססות על יכולת
 18 הטוען, לצפות אפשרות של נסיבות מסכלות. כך במקרה של פגעי מזג אויר (ע"א 421/74 שגן נ' מדר
 19 [1974] והבעת ספק אגב אורחא, האם מצב לוחמה בישראל יכול להוות נסיבה מסכלת (ע"א 715/78
 20 כץ נ' נצחוני מזרחי [1979]. ניתן למצוא בפסיקה גם גישה אחרת; ע"א 6328/97 רגב נ' משרד
 21 הביטחון שעסק בהשפעת מלחמת המפרץ על הסכם בקשר עם מכירת מסכות אב"כ ובעקבותיו
 22 בת.א. (ת"א) 1072/07 מורן גדעון נ' ציקי פוקס [2010], עת קיבל בית המשפט המחוזי, (השופט ד"ר
 23 אגמון-גונן) את טענת הנתבע כי פרוץ מלחמת לבנון השנייה היוותה נסיבה המסכלת הסכם מימון,
 24 נשוא התובענה.

25
 26 ביישום למקרה שלפניי, סבורני כי כספי אינה יכולה לחסות תחת הגנת הסיכול, ולמצער בכל הנוגע
 27 לתקלות בתשתיות המים ומיזוג האוויר.

28
 29 ניתן לצפות שיתרחשו בכלי שיט, תקלות במערכות השונות ולא הוכח כי אלו נגרמו כתוצאה
 30 מנסיבות שיש לראותן כבלתי צפויות מראש, משכך אין כספי עומדת בתנאים הדרושים לצורך החלת
 31 הגנת הסיכול. קל וחומר שעה שקבעתי לעיל כי הייתה לכספי ידיעה מראש על תקלות במערכות
 32 האמורות.

33
 34 מעמדה של כספי – "מעין בעלים" .20

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 מבלי לגרוע מהקביעה דלעיל בדבר מניעות כספי לכפור במעמדה כבעלים, נוכח דוקטרינת ההשתק
2 השיפוטי, אזי גם אם אתעלם מתחולתה של זו על המקרה, וגם אם אקבל את טענת כספי לפיה אין
3 לראותה כבעלים של הספינה, לא יהיה בכך כדי לפטור את כספי נוכח מעורבותה הרבה בכל הנוגע
4 להפלגה. כפי שיפורט להלן, מצויות לפני בית המשפט שלל ראיות, מהן מתבקשת מסקנה בדבר
5 מעמדה הבכיר של כספי בהתנהלות הספינה בכל הנוגע להפלגת הנופש, ולכן גם אם אינה בגדר
6 הבעלים של הספינה, אזי מעמדה הרם בהפלגה, עולה במידה ניכרת על זה של סוכן נסיעות רגיל, ושל
7 "סוכן נוסעים" כמו גם מזה של משווק כרטיסים בלעדי, וניתן לראותה במעמד של כ"מעין בעלים".

8
9 מסקנתי זו מושתתת על תכלית העסקה, ונגזרת גם מהסמכויות שהוקנו לכספי, לרבות לפי הסכם
10 השיווק, מ"כתב התנאים המיוחדים", מהתנהגותה בפועל, המצגים שהוצגו לפני התובעים, שכל
11 אלה, משתלבים האחד עם השני.

12
13 אפתח בתכלית העסקה שבין כספי לבין הבעלים, וכעולה בין היתר מהסכם השיווק. לפי סעיף 5 ב.
14 להסכם, כספי רוכשת את הכרטיסים של כל הפלגה שיוצאת במהלך העונה ומתחייבת לשלם לבעלים
15 סך של 52,200 דולר לכל יום הפלגה. מחויבות כספי לשלם לבעלים את הסכום האמור, חלה בין אם
16 היא מכרה את מלוא כמות הכרטיסים האמורה, ובין אם לאו. כלומר, אין מדובר בסוכן, אשר נוהג
17 לקבל עמלה בשיעור מסוים מתמורת המכירות ואינו חולק רווחים עם הספק. לכספי אף סמכות
18 לקבוע את מחירי הכרטיסים, וכאמור בסעיף 6 להסכם השיווק בין כספי לבין הבעלים:

19 **"...the price of purchasing any cabin, shall be in accordance with the price as**
20 **listed as shall be determined from time to time by Caspi"**

21 (ההדגשה אינה במקור-א.א.)

22
23 אעיר כי הוראה זו סותרת את הוראת סעיף 1 לכתב התנאים הכלליים בו נאמר שאת המחירים קובע
24 הבעלים, מבלי לציין את מעורבות כספי בקביעת המחיר.

25
26 עוד הוקנתה לכספי הזכות לפרסם את הספינה, לערוך מסעות פרסום ולקדם את מכירת הכרטיסים,
27 בכל דרך שתראה בעיניה, לרבות באמצעות "חוברת פרסום", על חשבונה והוצאותיה. אומנם יובל
28 טען בתצהירו (סעיף 6) ובחקירתו כי הבעלים משלם בסופו של דבר את עלויות הפרסום, (עמוד 296
29 שורות 9-10), אך הדבר עומד בניגוד להסכם השיווק, וכספי לא טרחה להמציא כל ראיה סותרת,
30 כגון קיזוז הוצאות הפרסום או הסכמה בכתב של הבעלים בעניין, ומשכך נקבע בזאת כי כספי היא
31 שנשאה בהוצאות הפרסום. כספי היא גם שקובעת את תכני הפרסום (עמוד 297 שורה 7). מהסכם
32 השיווק אף עולה כי לכספי גם מעורבות בקביעת יעדי ההפלגה השונים, וכאמור בסעיף 4 סיפא
33 להסכם, לפיו הבעלים קובע את יעדי ההפלגה, אך זאת תוך התחשבות בדעת כספי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 מטבע הדברים, לכספי כמי שמעוניין למקסם את היקף המכירות של כרטיסי הפלגות, יש עניין רב
2 בקיום כל הפלגות, כסדרן, ללא תקלות וכמובטח לנוסעים. ברי, כי אם ההפלגות ישתבשו, ישפיע

3
4 הדבר על עסקיה של כספי, ומשכך, ניתנה לה אפשרות להיות מעורבות באופן ממשי במספר היבטים
5 חשובים של חבילת הנופש. ואכן, כספי, בהרשאת הבעלים, נטלה ונוטלת מספר תפקידים בתחומים
6 שונים של הליך ההפלגה, שאינם נוגעים לתחום השיווק. כך היא בודקת האם הספינה מצוידת
7 באישורי ההפלגה הדרושים, מוודאת האם התקלות תוקנו, כי תינתן לספינה תחזוקה שוטפת
8 במספנה בישראל, מתקשרת בשם הבעלים, עם הגורמים השונים המעניקים שירותים לספינה, כגון
9 המספנה, חברת האחזקה, חברת השמירה וכו', דואגת לתשלום שכרם של אלה וכדומה. על
10 מעורבותה זו של כספי, בשלל התפקידים השונים, שאין בינם לבין שווק כרטיסים כל קשר אפרט ;

11
12 כספי טיפלה בשם הבעלים, בקבלת שירותי העגינה והתחזוקה של הספינה. כך, הזמינה כספי
13 מחברת מיש, שירותי תחזוקה לאוניה בחודשים מאי ויוני 2007, שכללו ניקוי חדרי המכונות ושאיבת
14 הבוצה. לא זו בלבד, אלא שכספי אף התחייבה במפורש לשלם עבור שירותים אלה לחברת מיש
15 (נספחים א, ג לתצהיר פרדי). במכתבה של כספי מיום 5.6.07, החתום על ידי יובל פונה כספי לחברת
16 מיש, אף נאמר כהאי לישנה :

17 **"הננו לאשר כי אנו, סוכני האוניה M/V DREAM מתחייבים עבור העלויות הבאות:**

18 **עבור ניקוי חדר מכונות ושאיבת 30 טון בוצה סה"כ 45,000 ₪. מכתב זה מבטל את מכתב**
19 **ההתחייבות מיום 03.06.2007.**

20 **בכבוד רב,**

21 **(-)**

22 **יובל כספי**

23 **כספי הפלגות קרוז בע"מ**

24
25 דהיינו, כספי היא זו שמתחייבת לשלם את המגיע לחברת מיש, ללא איזכור כי הדבר נעשה בשם או
26 עבור או מטעם הבעלים. יתרה מכך, כספי היא זו שגם שילמה את התמורה בגין העבודה האמורה,
27 ולדבריה קיזזה את הסכום האמור מהמגיע ממנה לבעלים.

28
29 כך גם באשר לטיפול של כספי בקבלת שירותי תיקון ועגינה לאוניה במספנות ישראל. חשבונית
30 מספנות ישראל באשר לתיקונים שבוצעו באוניה, מופנית לכספי, וממנה עולה כי כספי היא שהזמינה
31 ושילמה למספנות ישראל את הסך של 100,403 ₪, עבור מתן שירותי עגינה ותיקונים לספינה. אין
32 בחשבונית כל איזכור כי כספי עושה כן בשם הבעלים ואין איזכור לקיומו של זה.
33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 כספי טענה כי ביצעה את התשלומים האמורים, מתוקף תפקידה כסוכן האוניה וכאמור בדברי יובל
2 שטען כי תפקידו כסוכן אוניה, לטפל בחשבונות והתשלומים של האוניה (עמ' 209 שורה 21-22).
3 בדומה הם דבריו בחקירתו בתביעה בראשלי"צ (נ/6). גם בהמשך הדברים, שב ושנה יובל כי כספי היא
4 "סוכן האוניה" (עמ' 246 שורות 10-6):

5 "א' אני נוסע לראות את האוניה, ב' אני לומד מה ההיסטוריה של האוניה, כי אני מכיר
6 את שוק הספנות ... מעבר לזה בתור סוכן האוניה, כדי להעלות נוסעים בישראל אני חייב
7 לדאוג להביא למשרד התחבורה בישראל רשימה של עשרות תעודות שקשורות בכומר
8 השיט ובמוכנות של האוניה להפליג".

9 (ההדגשה אינה במקור – א.א.)

10
11 סבורני שלא ניתן לראות במעמדה של כספי במקרה שלפניי, רק כ"סוכן האוניה" וכנטען על ידה. אם
12 כספי הייתה סוכן האוניה, היה מצופה שתינתן לה הרשאה מפורשת להתמנות כסוכן האוניה, אך לא
13 הוצגה כל אסמכתא לכך, ואף לא בהסכם השיווק. העדרה של הרשאה כסוכן אוניה, שומטת את
14 הקרקע תחת טענת כספי, לא כל שכן יובל אף הודה כי כספי נטלה תפקידים של בעל אוניה ולא רק
15 של סוכן אוניה. כך השיב כי כספי (עמוד 208 שורות 17-25):

16 "בשני תפקידים, גם סוכני האוניה וגם סוכני המכירות... שירותי תיקונים הם לא
17 באחריות הסוכן, הם באחריות בעל האוניה".

18 ש. זה עניין של בעל האוניה?

19 ת. כן.

20 (ההדגשה אינה במקור – א.א.)

21
22 דוגמא נוספת למעורבותה של כספי בענייני הספינה שאינם קשורים לשיווק הכרטיסים הוא בנוגע
23 למתן שירותיה אבטחה שניתנו לאוניה. האבטחה ניתנה על ידי חברת אבטחה בשם "מעגלי
24 אבטחה", ובהתאם להסכם שבינה לבין הבעלים (ת/1). מתברר כי חברת "יעקב כספי בע"מ",
25 הנמנית עם קבוצת חברות כספי, ערבה להתחייבויות האוניה כלפי חברת האבטחה, יתרה מזאת,
26 בסעיף 4.5 להסכם (ת/1), התחייב יובל באופן אישי לערוב להתחייבויות הבעלים, כלפי חברת
27 האבטחה. מתן ערבות לא כל שכן אישית כאמור, מעצים את המעורבות של כספי באוניה. אציין כי
28 ליובל לא היה הסבר ענייני מדוע ניתנה ערבות של חברת יעקב כספי בע"מ כמו גם ערבות שלו,
29 לחברת האבטחה, והקשר בין הערבות לבין מתן שירותי השיווק (עמ' 254 שורות 12-14).

30
31 גם בנושא השיווק עצמו, חרג תפקידה של כספי, מתפקיד של משווק גרידא. מסתבר, שמעבר לשיווק
32 ההפלגות, כספי היא שהנפיקה אישורי רישום הזמנות, ואת כרטיסי ההפלגה, קבעה וניסחה את
33 התנאים הכלליים שעל גביהם, הגם שלפי הסכם השיווק (סעיף 4), הכרטיסים יונפקו על ידי הבעלים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 תחום אחר של מעורבות כספי, שאף בינו לבין השיווק אין לכאורה ולא כלום, הוא הפיקוח ההדוק
2 של כספי על כשירות ההפלגה של האוניה. הפיקוח האמור בא לידי ביטוי כבר בתחילת הקשר שבין
3 כספי לבין הבעלים, ונמשך במהלך ביצוע ההפלגות.

4
5 כספי בדקה את הספינה, בטרם ההתקשרות עם הבעלים, ומצאה אותה מתאימה לצרכיה. ומה
6 משמעות צרכיה, לא בכדי הצהירה כספי ברשות הסכם השיווק כי היא: " **בחנה את הספינה ומצאה**
7 **אותה ראויה לשיווק והפלגות נופש באגן הים התיכון**".

8
9 כספי עמדה על כך שהאוניה תעגון בנמל בישראל ותקבל את הטיפולים הדרושים, וכאמור בדברי
10 יובל (עמ' 280 שורות 23-25):

11 **"שאוכל לראות את זה ואני אוכל לשמוע חוות דעת של טכנאים, מומחים וכיוצא בזה,**
12 **אז אני לאחר מכן אדע אם אני יכול להיות שקט או לא"**.

13
14 אין חולק כי גם בהמשך הדרך, הקפידה כספי לוודא שהאוניה תהיה מצוידת באישורים הדרושים
15 להפלגה. יתרה מכך, לאחר האירוע הקודם, דרשה בתוקף מהבעלים שהאוניה תיכנס לבדיקות
16 ויבוצעו בה כל התיקונים הדרושים וכעולה ממכתבה לבעלים מיום 21.5.07.

17
18 לא למותר להדגיש כי ב"כתב התנאים המיוחדים", עליו מסתמכת כספי, הוקנו לה סמכויות,
19 החורגות במידה ניכרת מזה של סוכנות נסיעות. כך, בסעיף 3 נקבע כי כספי, מוסמכת, יחד עם
20 הבעלים והחוכר, בנסיבות מסוימות, לשנות את זמני ההפלגות והמחירים, אף ללא הודעה מוקדמת.
21 לטעמי, סמכות כאמור, מצביעה על מעמד בכיר של כספי בחבילת הנופש. ליובל לא היה הסבר
22 משכנע באשר לסמכות כספי בהקשר זה (עמ' 252 שורות 9-1).

23
24 תימוכין למסקנתי באשר למעמדה הבכיר של כספי הוא ההסכמה בינה לבין הבעלים באשר
25 להתגוננות מפני תביעות של נוסעים. כאמור, יובל העיד שהבעלים העדיפה שכספי תתגונן גם בגין
26 תביעות שעילתן בתחומים המצויים באחריותה, וככל שתחויב כספי, היא תקזז את החיוב
27 מהסכומים שעליה להעביר לבעלים. מכאן, שקיימת הרשאה של הבעלים לכספי להתנהל בשמו
28 בערכאות השונות.

29
30 מסקנתי אף נתמכת בפסק הדין של בית הדין לחוזים אחידים שדן בחוזה של ספק שירותי תיירות,
31 ח"א (י-ם) 804/07 דיזנהויז יוניתורס נסיעות ותיירות (1979) בע"מ נ' היועץ המשפטי לממשלה
32 ואחר' [2009] (להלן: "פס"ד דיזנהויז"). באותו מקרה התבקש בית הדין לאשר נוסח של חוזים
33 אחידים של הזמנת שירותי נסיעות, לפי סעיף 12 לחוק החוזים האחידים, תשמ"ב-1982 (להלן:
34 "חוק החוזים האחידים"). בית הדין נדרש לקושי שבהגדרת מעמדה של סוכנות נסיעות: האם קבלן,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 מתווך או שלוח. בית הדין בחן את הפעילות של סוכנות נסיעות, והמעורבות שלה בעסקה, משלב
2 המו"מ, בו מציעה הסוכנות ללקוח את שירותי התיירות השונים, ועד לשלב ביצוע החוזה. ראיתי
3 לנכון לציין את מסקנת בית הדין לפיה, מעורבות של סוכנות נסיעות כגון דא, אינה מסתיימת עם
4 ביצוע ההזמנה, וכדבריו:

5 **"אין לומר כי המבקשת (דיזנהויז – א.א.) יוצאת מהתמונה מרגע שהיא יוצרת את החבות**
6 **המשפטית של ספק השירות כלפי הלקוח...מתן השירות על ידי ספק השירות. בשלב זה**
7 **תפקידה של המבקשת הוא אומנם משני, אולם לא חסר נפקות משפטית. הן בעיקר**
8 **בהעברת מידע ללקוח מספק השירותים, ובטיפול בתלונות שיש ללקוח אל מול ספק**
9 **השירותים".**

10
11 אמנם כספי אינה המעסיק של צוות הספינה, ואין לה בעלות בספינה, אך נוכח כל הממצאים
12 האמורים, בדבר מעורבות בענייני הספינה, בתנאי השייט, בסמכויות הנרחבות שהוקנו לה,
13 התנהגותה, המסקנה המתבקשת הינה שכספי נהנית ממעמד של "מעין בעלים". מסקנה זו משתלבת
14 עם האופן בו בחרה כספי להציג את "השייט", קרי בשמה "כספי הפלגות", ללא שם הבעלים.

15
16 מעמד של "מעין בעלים", מטיל על כספי מחויבויות כלפי הנוסעים, מעבר לזה של סוכן נסיעות.
17 במסגרת זו, עליה לוודא כי הספינה אכן כשירה לשיוט, וכי יש ביכולתה לספק את השייט כמובטח.
18 בנוסף, עליה לעקוב אחר הפלגות האוניה ובכל מקרה של בעיות, בין בגוף הספינה ובין בשירות הניתן
19 על ידה לנוסעים, שומה עליה לדרוש מהבעלים כי אלה יתוקנו בהקדם וכי כל הדרוש יבוא על
20 פתרונו. האמור, הוא בין אם התקלה אירעה קודם להפלגה ובין תוך כדי ההפלגה. ברי כי אם
21 התקלה היא עוד קודם להפלגה, שומה על כספי למנוע את יציאת ההפלגה, עד שתבדק התקלה
22 ותתוקן כדבעי. לפיכך, על כספי לגרום לכך שהבעלים יחוייב ליתן לה דווח בגין תקלות במסגרת כל
23 הפלגה, ועל מנת שהיא תוכל לטפל בהן ולפקח כי תוקנו. זאת ועוד, עליה לדאוג כי הבעלים יהיה
24 מצויד בפוליסת ביטוח ברת תוקף, למקרה של נזק לנוסעים ועל מנת שלא ימצאו את עצמם חסרי
25 בטוחה למקרה של פגיעה.

26
27 עוד סבורני כי על כספי להבטיח, כי אם לא יסופקו השירותים האמורים, מחמת סיבות התלויות
28 בספק, אזי תוסדר מראש פלטפורמה לצרכן לתבוע את הספק בישראל בגין האמור. לעניין זה יפים
29 הדברים שנקבעו בפס"ד דיזנהויז הנ"ל:

30 **"ודוק, התחייבותה המשפטית של המבקשת היא להקנות ללקוח זכות משפטית לקבלת**
31 **השירות מספק השירותים, ולהבטיח כי שירות כזה אכן יינתן. אין היא נוטלת על עצמה**
32 **אחריות לאיכותו של השירות האמור, ואף לא לליקויים העלולים ליפול בו (למעט כאלה**
33 **בהם ניתן לייחס לה אשם)".**

34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 דומני כי על בעלים של ספינה, המשייטת במשך עונת הפלגה מישראל לארצות הים התיכון, להביא
2 בחשבון תקלות שבעטיין יוגשו נגדו תביעות, ודין של אלה להתברר בישראל. לפיכך, על משווק
3 בלעדי להסדיר בעת ההתקשרות עם הבעלים כי יסכים לתניית שיפוט בארץ.

4
5 זאת ועוד, על משווק בלעדי כדוגמת כספי, לוודא כי הספק מבוטח, כנגד סיכונים שעלולים לגרום
6 נזק לנוסעים. ואכן, כספי טענה כי כך עשתה בשנים עברו, עת היה לספינה ביטוח תקף, כאשר כספי
7 שילמה את הפרמיה וגבתה את ההחזר מהבעלים. הביטוח נועד לכסות את האחרון למקרה של
8 תאונות וכדומה. יובל אף העיד כי במקרה נשוא התביעה היה לבעלים ביטוח וכדבריו (עמ' 212
9 שורות 20-24):

10 **" .במקרה הזה היה להם ביטוח?**

11 **ת. וודאי שהיה להם ביטוח. ... אני יודע שלאניה היו כל סוגי הביטוחים ברמה הגבוהה**
12 **ביותר".**

13
14 יובל המשיך ופרט את שמות המבטחים של האוניה וסוג הכיסוי וטען כי המבטחים הסתייגו מלשלם
15 את דמי הביטוח, אך לא המציא העתק הפוליסות או כל פרטים אחרים בהקשר זה, ורב הנסתר על
16 הגלוי. איני רואה קושי רב בהטלת חובה כאמור על כספי, שכן אך מובן הוא שכספי במסגרת
17 ההתקשרות עם הספק, תדרוש ממנו ביטוחים ברי תוקף, עם כיסוי מספק לעונת השייט.

ביישום למקרה נשוא התביעה:

18
19 כספי, בתפקידה של מעין בעלים, הפרה את כל אחת ההתחייבויות המפורטות לעיל. כך, היה על
20 כספי לטפל בטענות של הנוסעים קודם להפלגה, ומיד לאחר ששמעה על תלונות בדבר התרחשות
21 התקלות במערכת הביוב והמים, בהפלגה הקודמת, ובמיוחד שהיה ידוע לה על תקלות בהפלגות
22 שקדמו לזו נשוא התביעה, ומשכך היה עליה להימנע מביצוע הפלגה ולמצער להודיע לנוסעים על
23 אפשרות לתקלות מעין אלה שהתרחשו. כספי, לא הביאה כאמור כל ראיה כי עשתה כנדרש.

24
25 גם בנושא הביטוח, הפרה כספי את חובתה. לא נמסרו כל פרטים מהימנים באשר לכך שוידאה כי
26 לבעלים כיסוי ביטוחי לנזק שנגרם לנוסעים. אמנם יובל טען כי היה כיסוי ביטוחי לבעלים (עמ' 212
27 שורות 20-24), אך לא טרח להמציא את פוליסת הביטוח כמו גם להבהיר מדוע חברת הביטוח לא
28 צורפה כצד להליך, והימנעות כספי לעשות כן עומדת בעוכריה.

29
30
31 בדומה, כספי לא טרחה לדאוג כי במקרה של מחלוקת בין הבעלים לבין הנוסעים, ניתן יהיה לבררה
32 בישראל לפי הדין הישראלי, לא כל שכן, לא מסרה פרטים כנדרש באשר לבעלים, על מנת שהנוסעים
33 יוכלו להגיש נגדו תביעות במקרה הצורך.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

משכך, נקבע בזאת כי כספי הפרה גם את חובותיה כ"מעין בעלים".

מעבר לדרוש :

21. שליחות נסתרת

בחרתי לבחון האם יש עילה נגד כספי, בהנחה ותתקבל גרסתה כי היא שימשה לכל היותר רק כ"סוכן האוניה", ושליח של הבעלים (סעיף 12 לתצהיר יובל). לאחר שבחנתי את הטענה, הגעתי לידי מסקנה כי גם אם נכונה גרסתה והיא אינה אלא שליח של הבעלים, לא יהיה בכך כדי לפטור אותה מאחריות לקיום התחייבויות הבעלים כלפי התובעים, ואבהיר :

כספי העדיפה משיקוליה שלא לגלות לנוסעים את זהות הבעלים ושהיא פועלת כשליחו. מכל מקום כספי טשטשה את זהותו של זה, כך שלכל היותר ניתן לראות בה כ"שליח נסתר" במובן סעיף 7 לחוק השליחות, תשכ"ה-1965 (להלן: "חוק השליחות").

השופט ברק בספרו "חוק השליחות" (חלק שני) נבו הוצאה לאור תשנ"ו (1996), סבור כי התנאי בדבר ידיעת הצד השלישי על קיומה של השליחות הינו תנאי סובייקטיבי. תנאי נוסף הינו שהפעולה שבוצעה כלפי הצד השלישי היא מכוח הרשאה שניתנה על ידי השולח לבצע במקומו את הפעולה שבוצעה בפועל כלפי הצד השלישי.

בחנתי את האופן בו כספי הציגה את עצמה לפני הנוסעים לרבות ב"כתב התנאים הכלליים", וכן את האופן בו הנוסעים סברו באשר למעמדה, והאם אלה עומדים בתנאי "השליחות הנסתרת", כאמור לעיל, ומסקנתי שאכן כך הוא :

כך, הצנעת שם הבעלים בחוברת הפרסום, אי איזכור שמו בפרסומים האחרים, לרבות באתר של כספי. רק שמה של כספי גם מתנוסס בכותרת טופס הרישום (נ/21), כמו גם בכותרת כרטיס ההפלגה, ואף זאת בהבלטת יתר. התקשרות המתעניינים הפוטנציאלים היא למשרדיה של כספי, או באמצעות גלישה באתר האינטרנט של כספי. זאת ועוד, גם כאשר ההזמנה בוצעה באמצעות סוכנות נסיעות, הרי ההזמנה מועברת לכספי והלקוח מקבל אישור רישום הזמנה הנושאת אך ורק את שמה של כספי. למעשה, פרט לאזכור שם הבעלים בשולי חוברת הפרסום ב"כתב התנאים המיוחדים", לא ניתן ביטוי ולו במרומוז לקיומו של גורם אחר פרט לכספי. הפעם הראשונה בה נתקל הנוסע עם עובדת היות בעלים אחר הכרוך בהפלגה היא בשלב מאוחר, של עליה לספינה, עת נמסר לנוסע כרטיס ההפלגה, ובו התנאים הכלליים, שם מוזכר שם הבעלים ואחריותו ואף זאת באותיות קטנות וללא פרטים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 בנוסף, העידה לפניי שורת נוסעים, שמעדותם מתבקשת מסקנה חד משמעית לפיה הם הכירו את
2 כספי ולא ידעו ולא שמעו על הבעלים, ולכן בצדק זיהו את כספי כאחראי לחבילת הנופש. מטעמי
3 יעילות ועל מנת לא להלאות, אסתפק בהפניה לעדות של מקצת הנוסעים. העדה בטי דקל העידה
4 (עמ' 74 שורה 22): "אמרו לי שהאוניה שייכת לכספי...סגרתי מול דקה 90"; העדה אדלסמן סיפרה
5 (עמ' 190 שורה 8): "הוא היה המארגן של כל הטיול שלי...אני לא יודעת מי עמד אחר הגב שלהם".
6 כן העיד מר בן שלוש, מנהל ההוסטל.
7
8 לעומת כל אלה, לא הובא כל בדל ראיה, לפיה הנוסעים אמורים היו להכיר את הבעלים או כל גורם
9 אחר פרט לכספי, בקשר עם הזמנת ואספקת הנופש. אמנם היו מספר מועט של עדים, שלא הכירו
10 את כספי, טרם התביעה, אך אלה גם לא הכירו את הבעלים, ובנוסף אין משקלם של אלה, שקול
11 לעדויות הרבות שהעידו אחרת.
12 מעניין לציין בהקשר זה כי דווקא עד מטעם כספי בתביעה בראשון לציון, מר אבי מזרחי שתפקידו
13 באוניה היה לגשר בין הנוסעים שבאים לקזינו לבין צוות הקאזינו, המכיר את יובל, העיד כי כספי
14 היא הבעלים של האוניה (עמ' 113 שורה 18 לנ/6). הזהות בין האוניה לבין כספי, זועקת היא.
15
16 לטעמי, האופן בו נהגה כספי, בטשטוש פרטי הבעלים וחבותם, גם נגוע בחוסר תום לב בולט, ובניגוד
17 לסעיף 12 לחוק החוזים (חלק כללי). בהקשר זה סבור השופט ברק, בספרו "דיני השליחות" הנ"ל:
18 "עד כמה שהשלוח יודע או צריך לדעת עמדתו זו של הצד השלישי, עליו לגלות את אוזנו
19 כי הוא פועל כשלוח ולא לעצמו. חובת גילוי זו מוטלת עליו על פי עקרון תום הלב. כן נראה
20 לנו כי אם הוא נמנע מהגילוי, הוא מפר חובתו כלפי הצד השלישי. הלה רשאי, בין השאר,
21 לבטל את החוזה מכוח דיני הטעיה".
22
23 שעה שכספי בחרה שלא לגלות את פרטי הבעלים לנוסעים התובעים, עסקינן בשליחות נסתרת,
24 כהגדרתה בחוק השליחות, ומשכך מחויבת כספי בחובות של השולח, קרי הבעלים.
25
26 אדגיש כי כאשר מדובר בשליחות נסתרת והשולח נקלע למצב של חדלות פירעון, בדומה למקרה
27 שלפניי בו נותר הבעלים חסר כל רכוש, רשאי הצד השלישי לראות בשלוח כבר דברו. בהקשר זה
28 סבור פרופ' דויטש בספרו "דיני חוזים מיוחדים" כרך ראשון, מכר, קבלנות והבטחת השקעות של
29 רוכשי דירות", בורסי הוצאה לאור התשס"ט - 2008, עמ' 59-60:
30
31 "שליחות יכולה להיווצר בהסכמה בין השולח לבין השלוח, גם אם הצד השלישי אינו ער
32 לכך, שליחות יכול שתהא אפוא סמויה. יצוין כי על-פי דין השליחות הסמויה, אין השלוח
33 יוצא מהתמונה, והוא נותר אחראי כלפי הצד השלישי...יהיה על השלוח לקחת בחשבון
34 סיכון זה, כאשר הוא שותף לפעולה במסגרת שליחות סמויה. אמנם, השלוח יהיה זכאי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 להיפרע מהשולח, אם יהיה עליו לשאת באחריות כלפי הצד השלישי, אולם הוא ישא
2 בסיכוני חדלות-פרעון של השולח."

3
4 לסיכום פרק זה: שעה שהוכח כי התובעים לא ידעו על קיומה של השליחות, זכאים אלה לראות את
5 כספי, בעלת דברים, וכקבוע בסעיף 7 לחוק השליחות. מובן, כי לא הייתה מניעה לכספי לחזור
6 לבעלים או בעלי השליטה של הבעלים אך זו בחרה משיקוליה שלא לעשות כן.

22. הודעת ביטול

7
8
9 כספי טוענת כי התובעים לא שלחו הודעת ביטול של ההסכם המהווה תנאי לביטול והשבה וכקבוע
10 בסעיף 9 לחוק התרופות. דין הטענה להידחות.

11 ההלכה הפסוקה מורה כי בעצם הגשת תביעה, יש כדי להוות הודעת ביטול, המייתרת את הצורך
12 בהגשת הודעה. ראה: ע"א 11/84 רבינוביץ נ' שלב - הקואופרטיב המאוחד להובלה בע"מ, פ"ד מ(4)
13 533, 545 [1986]; ע"א 81/89 גולן נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(3) 824, 829 [1991]; ע"א 6018/03 משה
14 אוליאור נ' מסא א.א. ייזום ונהול נכסים בע"מ [2007]; דוד קציר, תרופות בשל הפרת חוזה חלק ב'
15 692-693 (1991) מיגל דויטש, ביטול חוזה בעקבות הפרתו 263-264 (1993).

16
17 זאת ועוד; בהלכת ששון הנ"ל (סעיף 4 לפסק הדין), התייחס בית המשפט העליון, לטענה דומה
18 שהועלתה נגד תוקף ביטול של טיול נופש מאורגן. בדחותו את הטענה, קבע בית המשפט העליון:
19 **"הישארותם ביוון לא הייתה מתוך בחירה או בררה, אלא מחמת העדר כל מוצא מן המצב,**
20 **אליו נקלעו שלא באשמתם, וממילא לא היה צורך בכל הודעת ביטול פורמלית"**.

21
22 גם התובעים שלפניי, נשארו לכודים בספינה, שנטתה על צידה, ללא אפשרות לצאת הימנה, מבלי
23 אפשרות לחמוק הימנה, הרחק מישראל. ודאי שבנסיבות אלה, אין לצפות כי ישלחו לכספי הודעת
24 ביטול רשמית.

23. חיוב כספי על יסוד דיני הנזיקין

25
26
27 בחנתי את טענות התובעים לפיהן, ניתן להשתית את חיובה של כספי גם על יסוד דיני הנזיקין, על
28 יסוד התשתית העובדתית והממצאים שנקבעו לעיל.

29
30 סעיף 31(א) לחוק הגנת הצרכן קובע כי מחדל בניגוד לפרק ב' לחוק, מהווה עוולה לפי פקודת
31 הנזיקין. בסעיף 2 לפרק ב' לחוק נקבע:

32 **"(א) לא יעשה עוסק דבר - במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת לרבות**
33 **לאחר מועד ההתקשרות בעסקה - העלול להטעות צרכן בכל ענין מהותי בעסקה (להלן -**
34 **הטעיה);**

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1
2 בהמשך, פירט המחוקק שורת עניינים שהם מהותיים לעסקה. בין אלה, זהות נותני השירותים
3 ותנאי השירות, וכאמור בס"ק 6 ו-17:

4 **"(6) זהות היצרן היבואן או נותן השירות"**

5 **"(17) תנאי אחריות לנכס או לשירות"**

6
7 אכן, זהות נותן השירות, הוא פרט מהותי, הדרוש ככלל לצרכן בטרם יתקשר בעסקה. לכן אם נותן
8 השירות, הינו עלום, שאין לגביו פרטים מספקים, מקים הדבר חשש סביר באשר לטיב השירות
9 שיינתן על ידו, כמו גם יכולתו לתיקון תקלות במידת הצורך. בדומה, אם מדובר בנותן שירות
10 שמקום מושבו בחו"ל והנעדר נציג מוסמך בישראל, דבר שיחייב את הצרכן הישראלי, במקרה של
11 מחלוקת להידרש לתביעה מחוץ למדינה, לפי הדין הזר, והכרוכה בעלויות התדיינויות יקרות. משום
12 כך, יש להקפיד על מסירת פרטים מלאים לצרכן בדבר נותן השירות כמו גם בדבר תנאי האחריות,
13 ובטרם ההתקשרות בעסקה.

14
15 בהתאם לממצאים שנקבעו בפסק הדין, הפרה כספי את חובתה, שכן הטעתה את התובעים באי
16 מסירת הפרטים כנדרש בנוגע לזהות נותן השירות כמו גם האחריות לעצם השירות. כאמור, כספי
17 נמנעה מלציין מראש כנדרש את אחריות הבעלים להפלגה, לא כל שכן, כאשר נקבה בשמו, לא מסרה
18 כל פרטים אודותיו כנדרש.

19
20 משכך, נקבע בזאת כי כספי חדלה כלפי התובעים בכך שהפרה את הוראות סעיף 2 לחוק הגנת
21 הצרכן, המהווה כאמור עוולה בנזיקין, ומשום כך, עליה לשלם לתובעים את הנזק שנגרם כתוצאה
22 מההפרה האמורה.

23
24 עוד קבע המחוקק ברשימת העניינים שבסעיף 2 לחוק, כי מידע מהותי לעסקה הוא טיב ומהות
25 השירות, וכאמור בס"ק 1 ו-11:

26 **"(1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות"**

27 **"(11) התאמתו של הנכס או השירות לתקן, למיפרט או לדגם"**

28
29 הוראה זו משתלבת עם סעיף 4 לחוק הגנת הצרכן הדנה בחובת הגילוי של העוסק. לפי הוראה זו:
30 **"(א) עוסק חייב לגלות לצרכן -**

31 **(1) כל פגם או איכות נחותה או תכונה אחרת הידועים לו, המפחיתים באופן משמעותי**

32 **מערכו של הנכס "**

33 הוראה זו חלה גם על נותן שירות וכאמור בס"ק ב.

34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 לטעמי, עוולה כספית גם בכל אלה, וזאת לאור הממצאים שנקבעו לעיל. לעניין זה, שעה שנקבע כי
2 לכספי היה מידע מוקדם בדבר חשש אפשרי באשר לתקלות העולות להתרחש במערכות הביוב
3 והמים בספינה, שומה היה עליה לגלות זאת לתובעים, שכן אחרת יש בכך משום הטעיה של אי
4 מסירת מידע מהותי בשני הפרטים, קרי סעיף 2 (1) ו- (11) לחוק הגנת הצרכן וכן הפרת חובת הגילוי
5 לפי סעיף 4 לחוק הגנת הצרכן. משכך, גם על יסוד ההטעיה בנוגע למידעים אלה, עוולה כספית ומשום
6 כך קמה לה החובה לפצות את התובעים בגין הנזק שנגרם כתוצאה מכך.

7
8 מצאתי גם הטעיה מצד כספי באופן בו ניסחה את כתב התנאים המיוחדים, גם אם אתעלם מהעד
9 תוקף למסמך זה, שכאמור לא צורף לאישור ההזמנה, ונמסר רק בעת העלייה לאונייה. בסעיף 20
10 ל"כתב התנאים הכלליים", נקבע כי לבית המשפט בחיפה הסמכות לדון בסכסוכים בין כספי לבין
11 הנוסעים. אין ב"כתב התנאים המיוחדים", כל הוראה באשר למקום בירור המחלוקות שבין כספי
12 לבין הבעלים. לטעמי, יש באמור כדי להטעות את הצרכן הסביר, המעיין ב"כתב התנאים הכלליים",
13 שכן זה יתקשה ליתן דעתו להבחנה בין התדיינות עם כספי לבין עם הבעלים, ויש להניח כי יסבור
14 שבכל מקרה של סכסוך, ניתן יהיה להתדיין לגביו בישראל. שומה היה על כספי להדגיש ב"כתב
15 התנאים המיוחדים", את השונות האמורה.

16
17 ברקע הדברים, יש להדגיש כי עסקינן בהפלגת נופש, ולא באילוף של מי מהנוסעים לקחת חלק
18 בהפלגה. משכך חובה מוגברת הייתה על כספי לגלות להם על חשש בדבר כל פגם שעלול לפגום
19 בהנאה הצפויה להם.

20

21 **רשלנות** .24

22 מאמץ אני את טענת התובעים לפיה התרשלה כספי כלפיהם. ההתרשלות באה לידי ביטוי במספר
23 היבטים.

24

25 אפתח בכך שכספי העדיפה להתעלם מהמלצת הבעלים לבצע תיקון יסודי בספינה, כאמור במכתב
26 הבעלים לכספי מיום 3.6.07 (נספח יב למוצגי כספי), כמו גם התעלמות מתלונות קודמות על
27 התרחשות התקלות במערכות המים והביוב, הן בהפלגה הקודמת לזו נשוא התביעה והן נוספות.

28

29 ההלכה

30 לשם קביעת קיומה של רשלנות על פי סעיף 35 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: "**פקודת**
31 **הנזיקין**"), יש להוכיח קיומם של שלושה תנאים מצטברים: חובת זהירות מושגית וקונקרטי של
32 המזיק כלפי הניזוק, אשר תוכרע בהתאם למבחן הצפיות הקבוע בסעיף 36 לפקודת הנזיקין; הפרת
33 חובת הזהירות על ידי המזיק; קשר סיבתי בין הפרת חובת הזהירות לבין הנזק (ראו ע"א 145/80
34 ועקניו נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1) 122 (להלן: "**הלכת ועקניו**").

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

חובת זהירות מושגית

השאלה האם קיימת חובת זהירות בין סוג מסוים של מזיקים לבין סוג מסוים של ניזוקים, נבחנת לאור מבחן הצפיות, דהיינו האם יכול היה המזיק לצפות את התרחשות הנזק והאם צריך היה לצפותו. על כספי, כמשווקת בלעדית של חבילות נופש בספינה, מוטלת חובת זהירות כללית, כלפי מי שרוכש את חבילות הנופש הנמכרות על ידה, שעליה לצפות כי ציבור הנופשים עלול להיפגע, כתוצאה מכך שהמערכות בספינה לא יפעלו.

חובת זהירות קונקרטיית

במישור זה נבחנת השאלה האם בין המזיק הספציפי לבין הניזוק הספציפי, בנסיבותיו המיוחדות של המקרה, קיימת חובת זהירות קונקרטיית בקשר לנזק הספציפי שהתרחש. אף שאלה זו נבחנת לפי מבחן הצפיות, קרי האם האדם הסביר יכול היה לצפות את התרחשות הנזק הספציפי למי שניזוק בפועל, והאם צריך היה לצפות את התרחשותו של אותו הנזק, כעניין שבמדיניות, שכן לא כל אימת שניתן לצפות את הנזק בהיבט הפיסי, צריך לצפותו בהיבט הנורמטיבי (הלכת ועקנין, שם, בעמ' 120-126). אפנה בהקשר זה גם לע"א 3124/90 סבג נ' אמסלם פ"ד מט(1) 102, בו נקבע שהצפיות קמה כאשר ההסתברות לקרות הנזק היא גבוהה או שיש חשש לגרימת נזק. אוסיף כי השאלה אינה האם במקום שהנזק הוא צפוי, קיימת חובה לצפותו, אלא אם קיימות נסיבות שיש בהן כדי לשלול זאת (הלכת ועקנין בעמ' 125 – 126; ע"א 243/83 עיריית ירושלים נ' גורדון, פ"ד לט 113(1), 128-129 ד-ה).

בענייננו, על כספי היה לצפות את התרחשות הנזק, קרי תקלות בתשתיות הספינה, וכי תאי השירותים לא יפעלו, כמו גם מיזוג האוויר. זאת כאמור, בין היתר, לאור מכתב הבעלים מיום 3.6.07 (נספח יב למוצגי כספי), המתריע על אפשרות קריסת מערכת הביוב בספינה, והצורך בתיקון יסודי בעלות של מאות אלפי דולרים, ונוכח התקלות מסוג זה שהתרחשו בספינה, סמוך לפני ההפלגה. למצער היה על כספי לבדוק כדבעי את התלונות ולא להתעלם מהן (ע"א 1678/01 מדינת ישראל נ' וייס [2004]). כספי לא נהגה אפוא כמשווקת בלעדית סבירה, בשים לב לתפקידה כמוגדר לעיל, ולנסיבות המקרה בהתאם לממצאים שנקבעו.

נקיטה באמצעי זהירות סבירים

כידוע לא בכל עת תוטל אחריות על מזיק אף אם קיימת חובת זהירות מושגית וקונקרטיית שכן על המזיק לנקוט באמצעי זהירות סבירים למניעת התאונה, שסבירותם "נקבעת על - פי אמות מידה אובייקטיביות, המגולמות באמירה, כי על מזיק לנהוג, כפי שאדם סביר היה נוהג בנסיבות העניין" דברי הנשיא ברק בהלכת ועקנין, עמ' 131.

בהקשר זה קבע בית המשפט העליון בע"א 429/82 מדינת ישראל נ' סוהן פ"ד מ"ב (3) 733 בעמ'

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

: 742

1
2 "אמצעי הזהירות עצמם הם פונקציה של האפשרויות הסבירות העומדות לרשותו ושל
3 נתונים נוספים, העשויים לא פעם להביא לידי כך, שאפילו קיימת חובת זהירות, אין היא
4 אפשרית בנסיבותיו של מקרה ספציפי....".

5
6 אמצעי הזהירות אותם היה על כספי לנקוט, הוכחו, קרי לאפשר לבעלים לבצע תיקון יסודי בספינה,
7 כפי שהמליץ לפניו במכתבו מיום 3.6.07 (נספח יב' למוצגי כספי). כספי, בחרה שלא להישמע
8 להמלצה, ומשכך חדלה בנקיטה באמצעי הזהירות שמצופה היה כי יינקטו על ידה. למצער, היה
9 עליה להודיע מבעוד מועד לתובעים, על החשש בדבר אפשרות תקלה במערכות האמורות, אך גם
10 כזאת לא עשתה. משכך, הפרה את חובת הזהירות.

קשר סיבתי

11
12 בחינת קיומו של קשר סיבתי עובדתי בין הרשלנות לבין הנזק שנגרם, נעשית באמצעות מבחן
13 ה"גורם שבלעדיו אין" (פרשת ועקנין, שם, בעמ' 144). לעניין זה, יש להניח שאם כספי הייתה
14 מקבלת את המלצת הבעלים, ומאפשרת להם לתקן את הספינה כדבעי, לא היו מתרחשות התקלות,
15 והיה נמנע הנזק שנגרם לתובעים עקב קריסת מערכות הביוב. זאת ועוד, אילו הספינה היה מתוקנת
16 באופן יסודי, כמות שהמליצו הבעלים, יש להניח שהחור שנפער במיכלי המים, היה מתגלה ומתוקן
17 כדבעי ובכך לא היה מתרחש אירוע ההטייה של הספינה, ועצירתה לאחר מכן.

רשלנויות נוספות של כספי

18
19 ניתן לייחס לכספי רשלנות גם מחמת הפרת חובה חקוקה; ההלכה מורה כי סטנדרט ההתנהגות
20 הנדרש על פי חיקוקים רלוונטיים, יכול לשמש אינדיקציה לסטנדרט ההתנהגות הנדרש על מנת
21 לקיים את חובת הזהירות. לעניין זה, הצבעתי לעיל על סטייה של כספי מהוראות חוק הגנת הצרכן,
22 המהוות הפרת הנורמה הנדרשת ממנה על פי דין. בהקשר זה נקבע בע"א 7130/01 סולל בונה בניין
23 ותשתית בע"מ ואח' נ' יגאל תנעמי ואח', פ"ד נח(1), 1, 19:

24
25 "אמנם 'רמת ההתנהגות, הנדרשת על פי עוללת הרשלנות, היא זו הנקבעת על ידי האדם
26 הסביר, בהתחשב בנסיבות המקרה"; ואילו 'רמת ההתנהגות, הנדרשת על-פי העולה
27 בדבר חובה חקוקה, נקבעת על - ידי החוק עצמו, והיא יכולה להיות חמורה, זהה או נמוכה
28 מזו הנדרשת על - ידי האדם הסביר' (פרשת ועקנין, בע' 138). אולם, הלכה היא כי החובה
29 הסטטוטורית יכולה לשמש אינדיקציה לסטנדרט הזהירות הראוי שחייב בו האדם הסביר
30 (ע"א 335/80 הנ"ל, בע' 39-38; ע"א 515/83 עגור נ' איזנברג, פ"ד לט (1) 202,197; ע"א
31 4114/80 בע' 429).

32 (ההדגשה אינה במקור – א.א.)

33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 לטעמי, האמור בפרק של ההפרה במישור החוזי בדבר חובת וידוא מצד המשווק הבלעדי בדבר קיום
2 כיסוי ביטוחי של הבעלים, נכון גם במישור הניזקי. העדר ביטוח, או תת ביטוח, עלול לגרום למצב בו
3 לא ניתן יהיה להיפרע מהנזק שעלול להיגרם לנוסעים, במיוחד במקרה ובו הספק אינו סולבנטי,
4 כמות במקרה שלפניי. יתכן ומן הראוי לעגן את החובה האמורה גם בחקיקה, ובשים לב לקיום
5 הסדר בעניין בתובלה האווירית לרבות היות ישראל צד לאמנה בעניין ולאמור בסעיף 6 לחוק
6 התובלה האווירית, תש"ם – 1980. אציין כי חוק שירותי תיירות אף קבע מנגנון בדבר הבטחת כספי
7 לקוחות המקבלים ממנו שירות למקרה שהוא נעשה חדל פירעון, אך לא נקבע בו מנגנון של חיוב
8 סוכן הנסיעות המשווק באופן בלעדי חבילות נופש, מהסוג האמור, לוודא קיום של ביטוח אצל
9 הספק, ולהטיל עליו במסגרת ההתקשרות ביניהם, להיות מצויד בפוליסת ביטוח תקפה. דומני שנכון
10 יהיה להבטיח קיומו של ביטוח למקרה של פגיעה בגוף ורכוש כתוצאה מתקלה בספינה במהלך שייט
11 התענוגות, גם אם הדבר כרוך בייקור מסוים של חבילת הנופש. לא התעלמתי מטענת יובל כי
12 הבעלים היה מבוטח בחברת "אמריקן קלאב", שהיא לדבריו חברת ביטוח מוכרת (עמ' 212 שורות
13 20-24), אך לא הוצגה פוליסת הביטוח, או כל אסמכתא שהיא בדבר קיומו של ביטוח, והמבטחת אף
14 לא נתבעה כצד להליך, דבר השומט את הקרקע תחת טענתו.

15
16 מסקנתי זו גם תואמת מדיניות משפטית ראויה, שכן יש בה כדי ליתן פתרון נוח שאינו כרוך בעלויות
17 ניכרות, לציבור גדול, המשלם במיטב כספו עבור נופשוני הפלגה, שמארגנת חברה ישראלית,
18 להפלגות שיוצאות מנמל ישראלי. בדרך זו, יימנע תרחיש בו נוסע שניזוק, יידרש לשוטט ברחבי

19
20 העולם, לתור אחר מקום רישום האוניה, או מקום מושב הבעלים, על מנת לתבוע את הבעלים,
21 להגיש תביעה באותו מקום, דבר הכרוך בהוצאות התדיינות יקרות ושאינן פרופורציונאליות. ודוק,
22 אין בדבריי אלה כדי לחייב את המשווק הבלעדי, לרכוש כיסוי ביטוחי לנזק שייגרם לנוסעים
23 כתוצאה מתקלה בכלי השיט, אלא לחייבו לגרום לכך שלבעלים של הספינה יהיה ביטוח כאמור, כך
24 שאם יתרחש אירוע ביטוחי יוכלו הנוסעים להיפרע, ולא יעמדו בפני שוקת שבורה.

25
26 משכך, המסקנה הינה, כי גם אם אאמץ את גרסת כספי, לפיה אין מקום לחייב אותה כלפי התובעים
27 על בסיס חוזי, אזי קמה לה חבות מכוח דיני הניזקין לפצותם בגין הנזקים שנגרמו להם עקב
28 התרשלותה.

29
30 **הפרת חובת תום הלב ועשיית עושר ולא במשפט** .25

31 לטעמי, התנהגותה של כספי, לוקה בחוסר תום לב מובהק, הן בשלב המו"מ בניגוד לסעיף 12 לחוק
32 החוזים חלק כללי והן במהלך ביצוע החוזה בניגוד לסעיף 39 לחוק זה, אשר יש בכל אחד מהם כדי
33 להקים עילה לביטול ההתקשרות וחיוב כספי בהשבה ופיצויים.

34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 חוסר תום הלב של כספי בשלב המו"מ עם התובעים, בולט לעין עת בחרה שלא לספר להם כי מי
2 שאחראי לשיט היא חברה יוונית עלומה, מבלי ליתן כל אינדיקציה באשר למיהותם כמו גם מנגנון
3 התדיינות בישראל עם אלה.

4
5 חוסר תום הלב במהלך ביצוע ההסכם מצד כספי התגלה, בדיון את התברר שכספי גבתה את מלוא
6 המגיע לה מהבעלים, לאחר האירוע ובחרה להסתיר מידע זה מהתובעים ואבהיר. לעמדת כספי
7 הבעלים נותר חייב לה סך של כ 730,000 דולר (עדות יובל, עמ' 225). באופן מפתיע, ורק בחקירתו
8 הנגדית סיפר יובל, כי כספי הגישה תביעה בחו"ל נגד הבעלים. להבטחת התביעה, נעתר בית המשפט
9 לבקשת כספי והורה על עצירת הספינה ברודוס (עמ' 226-225):

10 **"הגשתי צו מעצר נגד האוניה ברודוס על 730,000 דולר וקיבלתי בטוחה, הפקידו בבית**
11 **המשפט ביוון כסף... ההמשך היה שהיו מספר ישיבות ברודוס בבית המשפט ובסופו של**
12 **דבר היתה פשרה שלפיה קיבלתי חלק גדול מהסכום, לא את כל הסכום..."**

13
14 כהערת אגב, בהקשר זה אציין כי בפסק הדין בתביעה שבין כספי לבין בנק דיסקונט נקבע כי כספי
15 קיבלה את מלוא החוב ולא רק את מרביתו כגרסת יובל (נ/8, עמוד 4 שורה 35).

16
17 כספי לא סיפרה לתובעים כי הגישה תביעה נגד הבעלים, וממילא שקיבלה את מלוא תביעתה
18 ולמצער מרביתה בסכום ניכר בגין החובות המגיעים לה, לטענתה, הימנו. כצד לחוזה, המודע
19 לקשיים בהם נתונים התובעים, שמחד גיסא הבעלים אינו סולבנטי ומצד שני, כספי מכחישה את
20 חבותה וטוענת שרק הבעלים נושא בה, שומה היה על כספי לידע את התובעים כי מתנהל על ידה
21 הליך נגד הבעלים וכי קיימת בטוחה להבטחת התביעה. בכך הייתה כספי מאפשרת בידי התובעים,
22 לנקוט בהליכים דומים נגד הבעלים. הסתרת האמור מהווה, התנהגות שלא בתום לב במהלך ביצוע
23 ההסכם.

24
25 דומני שניתן להשית את החבות על כספי גם לאור הסתרת המידע באשר לגורל הכספים ששילמו לה
26 התובעים עבור חבילת הנופש שלא התממשה. כאמור, כספי היא שגבתה את הכספים, אלה היו
27 אמורים להיות מופקדים בחשבון הנאמנות, ממנו אמורה הייתה כספי לשלם לבעלים את התמורה
28 המוסכמת לפי הסכם השיווק. בהתאם לסעיף 9 להסכם השיווק, אמורה כספי לערוך התחשבנות עם
29 הבעלים, בתחילת כל שבוע עבור שבוע ההפלגה שחלף ולשלם לבעלים את המגיע תוך שבעה ימים
30 ממועד ההתחשבנות. הדעת נותנת כי שעה שההפלגה הופסקה, לא היה הבעלים זכאי לתמורה
31 מכספי, וממילא במסגרת ההתחשבנות, כספי לא שילמה לבעלים את התמורה המגיעה לאחרון,
32 ומכל מקום לא ניתן על ידי כספי גילוי באשר לכך. אם כך הוא, יש בהתנהגות האמורה, לא רק חוסר
33 תום לב בביצוע ההסכם, אלא אף עשיית עושר ולא במשפט, שכן כספי נהנתה מכספי התובעים ולא

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 העבירה אותם כלל לבעלים. עם זאת ומאחר, והדבר לא הוכח במידה הדרושה, ואף לא נטען
2 בסיכומי התובעים, וטענת עשיית עושר נזנחה, לא מצאתי לנכון להרחיב על כך בפסק הדין.

3
4 **השבה** .26

5 התובעים עותרים לחייב את כספי בהשבה של מלוא עלות כרטיס ההפלגה.
6

7 הואיל ונקבע כי ההסכם בין התובעים לבין כספי, בוטל כדין, זכאים התובעים להשבה וכקבוע
8 בסעיף 9 לחוק החוזים תרופות. משכך, זכאים התובעים להשבה של התמורה, קרי הסכום ששילמו
9 עבור הפלגת הנופש.
10

11 בא כוח כספי טען שיש להשיב רק חלק מהתמורה ששילמה, בשים לב שהתובעים נהנו מההפלגה
12 בראשיתה, בטרם נעצרה הספינה.
13

14 לפי סעיף 7 (ג) לחוק החוזים תרופות, הדין בחוזה הניתן להפרדה לחלקים ולפי סעיף 9(ב) לחוק זה
15 הדין בהשבה חלקית, אכן ניתן במקרה המתאים להורות כי לא תעשה השבה מלאה. לטעמי, אין
16 מקום להורות על השבה חלקית כעמדת כספי וזאת מכל אחד מהטעמים הבאים, לא כל שכן משקלם
17 המצטבר:
18

19 התקלות בטיול, החלו לא רק עם עצירת הספינה ברודוס, אלא כבר עם צאתה מנמל אשדוד, כך
20 שהתובעים לא הפיקו הנאה מהטיול מראשיתו, ולכן אין בסיס לטענה כי נהנו מההפלגה בתחילתה.
21

22 גם אם היה מדובר בחוזה הניתן להפרדה, כעמדת כספי, אזי לפי סעיף 7(ג) לחוק התרופות: **"היתה**
23 **בהפרה גם משום הפרה יסודית של כל החוזה, זכאי הנפגע לבטל את החלק שהופר או את החוזה**
24 **כולו"**. משמע, זכות הביטול במקרה של הפרה יסודית מוקנית לתובעים, והם רשאים לבטלו כליל,
25 ולא רק את חלקו.
26

27 ביישום למקרה שלפניי, ההפרה היא יסודית, גם אם אתעלם מההפרות בתחילת המסע, שכן השיט
28 הופסק לחלוטין, בעיצומה של ההפלגה, ומבלי שלתובעים היכולת לבטל את החלק שהופר בלבד. אין
29 ספק כי הפרה מסוג כאמור, מגיעה לכדי הפרה יסודית כהגדרתה בסעיף 6 לחוק התרופות, שכן
30 התובעים לא היו רוכשים את כרטיסי ההפלגה, אילו ידעו שזו לא תתמש. משכך, זכאים התובעים
31 לבטל את החוזה כולו, כזכותם לפי סעיף 7(א) לחוק התרופות, וממילא להשבה מלאה.
32

33 קולעת בהקשר זה הקביעה שבהלכת **ששון** הנ"ל. בית המשפט העליון דן בהרחבה בשאלת ההשבה,
34 שעה שהנפגעים באותו מקרה, נהנו מנופש אחר, אך שונה מהמוזמן, שלא היו בו תקלות. בית

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 המשפט השיב בשלילה לשאלה האם יש לחייב את הנוסעים, להשיב את טובת ההנאה לה זכו
2 התובעים בגין הטיול האחר. בית המשפט העליון קבע כי המדובר בהפרה טוטאלית של החוזה, וכי
3 מדובר בחוזה שאינו ניתן להפרדה לחלקים. בית המשפט העליון גם קבע שאין לחייב את התובעים
4 דשם בשווי של הטיול האחר לו זכו, מכוח דיני עשיית עושר ולא במשפט, מהטעמים המפורטים
5 בפסק דינו.

6
7 זאת ועוד, ההסכם בין הצדדים, קבע תמורה כוללת, מבלי הפרדה לחלקי ההפלגה, וכספי לא
8 הוכיחה מה היה השווי של החלק היחסי בתמורה ששולמה, עד לעצירת הספינה ברודוס ומשכך, גם
9 אין ראיות לפני בית המשפט באשר להשבה החלקית כטענתה. לעניין זה אפנה לדברי בית המשפט
10 העליון, בפרשת ששון:

11 **"...רק כאשר נקבע מחיר נפרד לאותו חלק החוזה, שניתן להפרדה, ניתן לצוות על**
12 **השבה...אין ספק, כי גם לפי חוק התרופות תנאי הוא, כי החלק, אשר בוצע בפועל, יהיה**
13 **נובע ישירות מתוך תחום החוזה עצמו ולא תחליף ממין אחר, הבא במקום מה שהוסכם**
14 **בהתקשרות המקורית, כפוף, כמובן, לסעיף 45 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973.**
15 **ואם בגוף החוזה לא נקבע מחיר נפרד לאותו חלק, יש צורך להניח תשתית בראיות לקביעת**
16 **ערכו של החלק שבוצע".**

17
18 עסקינן כאמור בחוזה נופש. גם אם חלקו הראשון של הנופש התנהל כראות, ואשר לא התקיים
19 במקרה שלפניי, אזי אם בהמשך נגרמה תקלה מהותית ביותר, יכול ותעיב גם על ההנאה של החלק
20 הראשון של הנופש. ודוק, אין עסקינן בחוזה לאספקת מוצרים, אשר חלק מהם סופק, אלא במכלול,
21 שאם חלקו הופר, יש בכך גם להשפיע על יתרתו. לכן, גם מטעם זה, יש לצוות על השבה מלאה.

סכום ההשבה

22
23 בכתב התביעה טענו התובעים כי עלות הכרטיס ששילם כל אחד עבור ההפלגה הוא כמופיע בטבלה
24 שבסעיף 78 לכתב התביעה. כספי הכחישה בסעיף 109 לכתב ההגנה את הסכומים הנטענים ולא היה
25 שינוי בהקשר זה בכתב התביעה המתוקן. בתצהירי העדות הראשית מטעם התובעים, לא הייתה כל
26 התייחסות לעלות מחיר הכרטיס ששולם, ולא צורפו כל אסמכתאות להוכחת סכום הכרטיס, כגון
27 קבלות. אציין כי בישיבת קדם המשפט מיום 21.10.2010 הפניתי את תשומת לב ב"כ התובעים לכך
28 שאין כל אסמכתאות, לרבות בתצהירי התובעים לעלות הכרטיס ששילם כל אחד מהם (עמ' 6 שורה
29 19-20). בהמשך, ביום 1.2.2011 הגישו התובעים תיק מוצגים נוסף ובו האסמכתאות לתשלומים
30 ששילמו מרבית התובעים לכספי עבור ההפלגה וכן טבלה ובה פירוט התשלומים האמורים. עבור 13
31 תובעים לא הוגשו אסמכתאות. אמנם, ב"כ כספי בסעיף 90 לסיכומיו מיום 6.4.2011, הכחיש את
32 הסכומים ששילמו התובעים, אך שעה שהוצגו אסמכתאות באשר לסכומים ששולמו, ולמצער
33 למרבית התובעים ולא הובאו כל ראיות סותרות על-ידי כספי והדבר אף לא הוכחש בתצהיר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 מטעמה, יש אפוא לפני בית המשפט ראיות מספקות באשר לתשלומים ששולמו על ידי התובעים
2 לכספי עבור כרטיסי ההפלגה.

3
4 בהבדל, בהעדר ראיות באשר לאותם 13 תובעים, שומה היה עליי לקבוע כי אין מקום להורות על
5 השבת הסכומים שנטען על ידם כי הם שילמו לכספי עבור הכרטיס. עם זאת, שניים מבין 13
6 התובעים האמורים, ה"ה ציון ושאנו יעקב הגישו תצהיר לפיו רכשו ביום ההפלגה, 16.9.2007
7 כרטיסים בסך של 200 דולר לכל אחד מהם. כספי בחרה שלא לחקור על התצהיר ומשכך, גירסתם
8 לא הופרכה. חלק אחר של אותם 13 תובעים, הגישו מסמכים באשר לעלות ההפלגה, אך לא גיבו
9 זאת בתצהיר ומשכך לא עמדו בנטל להוכחת התשלום ששולם על ידם. דא עקא, לא ניתן להתעלם
10 מהעובדה כי הנתבעת הודתה שהתובעים שילמו בממוצע סך של 350 דולר לכל נוסע עבור ההפלגה,
11 ומבלי שהייתה הכחשה שגם אותם 13 תובעים לא שילמו עבור ההפלגה. יובל בסעיף 17 סיפא
12 לתצהירו:

13 **"אני חוזר ומזכיר כי התובעים שילמו כל אחד בממוצע סכום שלא עולה על 350 דולר בעבור**
14 **הפלגה של 4 לילות בפנסיון מלא".**

15
16 יובל בחקירתו חזר ואישר את האמור (עמ' 286 שורות 25-23).

17
18
19 לפיכך לפנינו הודאת בעל דין באשר לסכום הממוצע של כל כרטיס הפלגה ששולם על ידי התובעים,
20 קרי סך של 350 דולר כערכו במועד ההפלגה; הודאה זו, די בה כדי להוות אסמכתא גם באשר ליתרת
21 13 נוסעים, חרף אי המצאת קבלות או אסמכתאות אחרות בעניין. הואיל ובהודעת ב"כ התובעים
22 מיום 30.1.2011, צויין כי ה"ה הרברט ופלורנס גלזיר שילמו סך של 312 דולר בלבד כל אחד מהם,
23 תחוייב כספי בהשבה לשני אלה בסכום זה. באשר לתובע גלעד מצליח, נרשם בטבלה נספח ב'
24 האמורה, כי הוא לא שילם עבור ההפלגה ומשכך אינו זכאי להשבה. התובע יובל חיים העיד כי מי
25 ששילם עבור כרטיסו הוא דודו שהפליג איתו ולפיכך הדוד התובע הוא שיהיה זכאי להשבה (עמ'
26 170).

27
28 משכך, על כספי לשלם לכל תובע את הסכום ששולם על ידו כמופיע בטבלה נספח ב' להודעה מיום
29 1.2.2011, לתובעים ישולם ה"ה יעקב את הסך 818 ₪ לכל אחד ולתובעים ה"ה גלזיר ישולם סך
30 1,277 ₪ לכל אחד מהם.

פיצויים: עוגמת נפש .27

31
32 התובעים עותרים לחייב את כספי בפיצוי בגין נזק לא ממוני, כקבוע בסעיף 13 לחוק התרופות.
33 התובעים העמידו את תביעתם בהקשר זה, על פיצוי אחיד בסך של 3,000 ₪ לכל תובע.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 המחוקק הבחין בין פסיקת פיצויי ממון לבין פסיקת פיצויים שאינם ממוניים. בסעיף 13 לחוק
2 התרופות, נקבע:

3 "גרמה הפרת החוזה נזק שאינו נזק ממון, רשאי בית המשפט לפסוק פיצויים בעד נזק זה
4 בשיעור שייראה לו בנסיבות העניין".

5
6 קרי, בהבדל מפיצויים ממוניים לפי סעיפים 10-11, אזי פסיקת נזק לא ממוני נתונה לשיקול דעת
7 בית המשפט, ויתכן ששוני זה, מסביר את הגישה המצמצמת של בתי המשפט בפסיקת הפיצוי בגין
8 נזק לא ממוני, (ע"א 3437/93 אגד, אגודה שיתופית לתחבורה בישראל בע"מ נ' אדלר [1998]). "שלו
9 – הדר "דיני התרופות" בעמ' 305, מבקרים את הפסיקה של פיצויים שאינם ממוניים על הצד
10 הנמוך, וסבורים כי אין הצדקה לעשות כן, חרף הקושי האובייקטיבי של בית המשפט לתרגם
11 למונחים כספיים את הפגיעה הנפשית הנגרמת כתוצאה מההפרה.

12
13 כאמור, לא נקבעו בהוראת סעיף 13 עקרונות לאורם יקבע בית המשפט את שיעור הפיצוי בגין נזק
14 לא ממוני, והדבר הושאר לשיקול דעתו. דומני כי נכון יהיה שבית המשפט ישקול, בפסיקת פיצויים
15 אלה, את הפרמטרים הבאים:

16
17 בראש וראשונה, יש ליתן את הדעת לתכלית ההתקשרות. לעניין זה יש להבחין בין חוזים שמטרתם
18 היא **עסקית**, לבין **חוזי הנאה**. בראשונים, עוצמת הפגיעה שאינה ממונית, דרך כלל, אינה רבה,
19 בהבדל מעוצמת הפגיעה בגין ראש נזק זה בחוזי הנאה. בהקשר זה סבורים "שלו – הדר "דיני
20 התרופות", בעמ' 303, כי:

21 "נזק לא ממוני יתרחש בבירור – ובית המשפט אף יפסוק אותו בדרך כלל – כאשר תכליתו
22 העיקרית של החוזה היתה להעניק הנאה רוחנית, שקט נפשי וכו', ותכלית וזו לא הוגשמה
23 בשל הפרת החוזה".

24
25 המחברים אף נותנים דוגמאות לחוזים כגון דא ובכללם:

26 "סרטים, מופעי אומנות חבילות נופש ותיירות. במקרים אלה הנזק העיקרי שהנפגע
27 מבקש פיצויים על גרימתו הוא נזק לא ממוני טהור, המתבטא באי הפקת התועלת
28 הרוחנית המיוחלת".

29 (ההדגשה אינה במקור –א.א.)

30
31 שיקולים נוספים שידריכו את בית המשפט הם מהות הפגיעה, עוצמתה, משך הפגיעה האם רגעית או
32 צמיתה, היקף הפגיעה, והאינטרס שנפגע, קרי האם קיימת פגיעה פיסית נפשית או רק אי נוחות
33 (ראה גם "שלו – הדר "דיני התרופות", בעמ' 308). עוד יש לבחון את היכולת של הנפגע לצמצם את
34 עוצמת הפגיעה, קרי הקטנת הנזק לפי סעיף 14 לחוק התרופות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 עם זאת, איני שותף לדעה שיש ליתן בהכרח משקל לפגיעה הממונית שנגרמה כתוצאה מההפרה כמו
2 גם לשווי העסקה נשוא ההפרה, ובניגוד לעמדת ב"כ כספי בהקשר זה. לטעמי, אין הכרח לקשור בין
3 שווי העסקה לבין עוצמת הנזק הלא ממוני שנגרם כתוצאה מהפרתה. כך הפרת עסקה ששווייה ניכר,
4 לא תהיה בהכרח כרוכה בפגיעה נפשית, ולמצער ממשית, של הנפגע. בהבדל, בהסכמים על סכומים
5 שאינם משמעותיים ויתכן אף שאין בהם רכיב כספי, עלולה להיות פגיעה נפשית ניכרת. כך הדבר
6 במקרה של הפרת הבטחת נישואין. כידוע, השיטה המשפטית בארץ, קבעה כי יש לראות בהתחייבות
7 לנישואין כהסכם מחייב (הנשיא ברק בע"א 5258/98 פלונית נ' פלוני [2004]). השופטת פרוקצ'יה,
8 שהצטרפה לדעת הנשיא ברק, סבורה כי דווקא ראש הנזק של פיצויים שאינם פיצויי ממון עשוי
9 להיות במקרה זה, הנזק המרבי באומרה:

10 **משנקבע כי ניתנה הבטחת נישואין שהופרה עולה שאלת הפיצויים לנפגע מההפרה. בשל**
11 **אופיו המיוחד של החוזה...וכן פיצוי בגין נזק לא ממוני שנגרם לו...דוקא משמדובר**
12 **בהפרת חוזה המצוי בתחום חיי הרגש והאינטימיות של האדם, הנזק הנפשי הנגרם**
13 **כתוצאה משברון הקשר הבינזוגי עשוי במרבית המקרים להיות הנזק העיקרי והראוי**
14 **ביותר לפיצוי. הגבלת התרופה החוזית בכגון דא לנזק ממוני בלבד לא תשקף על פי רוב את**
15 **מלוא הנזק האמיתי, והיא עלולה להחטיא את תכליתו המרכזית של הפיצוי על פי מושגי**
16 **המשפט המקובלים. יש, איפוא, להחיל את הוראות סעיף 13 לחוק התרופות גם לענין**
17 **הפרת הבטחת נישואין בשיעור שייראה לבית המשפט בנסיבות הענין".**

מן הכלל אל הפרט

20 שמעתי בקשב רב, את עשרות התובעים שהעידו לפניי, ואף שזרתי בפסק הדין, חלק מעדויותיהם
21 באשר לעוגמת הנפש שנגרמה להם, ובכלל זה התיאורים הקשים על החוויות הבלתי נעימות, בלשון
22 המעטה שחוו. בין אלה, אי יכולת להשתמש בשירותים בתאים, הצורך להיזקק לשירותים ציבוריים
23 תוך המתנה בתור מתפתל, הצחנה בספינה, בעיות במערכת המים והמיזוג והתקלות במעליות. עוד
24 שמעתי על ההתנהלות בעת שהספינה שטה על צידה, על ההמתנה מורטת העצבים, במשך שעות
25 רבות על הרציף ברודוס ובנמל התעופה, בדוחק בצפיפות, ללא מזון, בקהל המונה מעל אלף אנשים,
26 בהם קשישים ותינוקות וכן חוסים. כל זאת, ללא נציג שייתן הבהרות והסברים בדבר העומד
27 לקרות, מבוכה ומבולקה, במקום ההנאה הצרופה המובטחת.

29 בנוסף, התבוננתי בתמונות וצפיתי בסרטון, שהונחו לפתחי המתעדים אף הם, את התרחשות
30 האירועים דנן.

32 משכך, ניתנו לבית המשפט כלים להתרשם כראוי ממה שאירע. מסקנתי הינה, שבמקום החופשה
33 החלומית שהתובעים שילמו עליה במיטב כספם, מפח נפש -נחלתם.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 כאמור, עסקינן בחוזה מסוג "הנאה" שבו התכלית העיקרית היא הנאה, ולכן במקרה של הפרה,
2 מרכיב עוגמת הנפש הוא העיקרי. לפיכך, יש מקום לפסוק פיצוי הולם בגין הפגיעה.

3
4 בחנתי את פסקי הדין בהם נפסקו פיצויים בגין עוגמת נפש בקשר עם הפרת התחייבות לנופש, לרבות
5 בהלכת ששון וכן בפסקי הדין שניתנו בתביעות בגין הפרת חבילות נופש. אציין כי באותם פסקי דין
6 נגד כספי בקשר עם ההפלגה נשוא התביעה, ושאת חלקם ציינתי לעיל, הפיצוי שנקבע נע בין כ 2,000
7 ₪ בחלק מהמקרים והגיע לכמעט כפול במקרים אחרים.

8
9 במקרה שלפניי עוצמת הפגיעה היא רבה במיוחד, שכן בהבדל מחבילות נופש בהן ההפלגה הסתיימה
10 כמתוכנן, אזי זו נשוא הדיון, נקטעה באיבה. יש בכך כדי להעצים את שיעור הפיצוי, בהבדל מהפרה
11 כגון דא מחמת תקלות בהפלגה.
12 אף משך ההפרה, הוא רב, שכן ההפרה אירעה כבר סמוך לתחילת ההפלגה ונמשכה עד הפסקתה.

13
14 עוד קריטריון שיש בו כדי להוות משקל להגדלת סכום הפיצוי בגין עוגמת נפש, הוא בהבדל שבין
15 מקרי הפרה של חבילת נופש הכוללת טיסות ובתי מלון, לעומת אלו של הפלגות. לעניין זה אבהיר, כי
16 אם בית המלון המסופק, אינו ברמה המובטחת, יכול הנופש לעבור לבית מלון אחר, ברמה הטובה,
17 ובכך להקטין את הנזק. בהבדל, בחבילת נופש של הפלגה, מובן מאליה כי נשללת מהנוסע האפשרות
18 האמורה, והוא למעשה שבוי בכלי שיט, מבלי יכולת לעזוב את המקום. בכך, יש להגביר את עוצמת
19 הפגיעה.

20
21 עם זאת, המקרה שלפניי אינו נופל לגדר אותם מקרים בהם הפגיעה גרמה לנזק נפשי מיוחד, ואף לא
22 נמשכה מעבר לתקופת ההפלגה, דבר שיש בו כדי להפחית במידת מה את שיעור הפיצוי.

23
24 לפיכך, במכלול השיקולים עליהם הצבעתי, הגעתי לידי מסקנה כי הפיצוי הראוי בגין עוגמת נפש, לו
25 זכאי כל תובע הינו 2,500 ₪, כערכו ליום פסק הדין. סכום זה, מבטא לטעמי, במידת האפשר, את
26 יישום הקריטריונים דנן.

28. פיצויים נזיקיים

29 שעה שמצאתי לנכון להשית על כספי חבות בנזיקין, מחובתה לפצות את התובעים בגין הנזק שנגרם
30 להם, על ידה כתוצאה ממחדליה. לטעמי, השבת כרטיס ההפלגה וכן הפיצוי בגין עוגמת הנפש,
31 הנובעים מחמת העוולות והרשלנות של כספי כמפורט לעיל, עונים על מבחן הנזק שבדיני הנזיקין.

32
33 לא ראיתי מקום לחייב את כספי בהחזר הביטוח הרפואי שהוציאו חלק מהתובעים, בין היתר, אך
34 לא רק, מחמת שאין לכך ביטוי בתצהירים, והטענה נזנחה בסיכומים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

30. כללי

1
2
3 נתתי דעתי לטענות כספי לפיהן היה מדובר בשייט זול, ובלשון ב"כ כספי בסיכומיו: "מחסן צף",
4 שעלותו מאות דולרים בלבד, ולכן התובעים לא היו אמורים לצפות לשייט ברמת מלון של חמישה
5 כוכבים. טוב היה אם הטענה לא הייתה נטענת. צרכן הרוכש הפלגת נופש ומשלם ממיטב כספו, זכאי
6 לתמורה הולמת, בה יפעלו כסדרם השירותים בתא הנוסעים, ומערכת מיזוג האוויר תפעל ללא
7 תקלות כמו גם המעליות. גם אם עלות הטיול אינה מן היקרות, מדובר בתשתיות הכרחיות, שאינן
8 קיימות רק בהפלגות פאר, ושמוכן מאליו שהשבתתן מהווה שיבוש מהותי של הנופש. קל וחומר נכון
9 הדבר, שעה שכספי עצמה הציגה את הספינה כמפוארת מבין אלה השטות מישראל, או "רמה אחת
10 מעל כולן" "אוניית החלומות". חלום שהפך לסיוט בלהות.

11
12 לא ראיתי צורך להרחיב בטענות התובעים בדבר האירוע הקודם והשלכתו למקרה נשוא התביעה.
13 באתי לקראת כספי והנחתי שהליקויים הנטענים ביחס לאירוע זה, שהמחלוקת לגביה תלויה ועומדת
14 בבית המשפט בראשון לציון, תוקנו וכי הספינה צוידה באישורים הדרושים לכשירות. משכך, גם אין
15 בפסק הדין כדי לקבוע ממצאים עובדתיים באשר להתרחשות האירוע הקודם.

16
17 נתתי דעתי לשאלה האם כל אחד ואחד מהתובעים, אמור היה להגיש תצהיר ולהיחקר עליו, על מנת
18 להוכיח את תביעתו. לטעמי, די היה במספר הרב של התצהירים שהוגשו וחקירת המצהירים, שיש
19 בהם כדי ליתן לבית המשפט תשתית עובדתית מספקת כדי להגיע לממצאים ומסקנות ואין צורך
20 אפוא בתצהיר של כל אחד מהתובעים. במיוחד נכון הדבר שעה שמרבית המצהירים, היוו נציג של
21 מספר נוסעים. יתרה מזאת, לא הובאה כאמור כל עדות סותרת לכל אלה, כך שהתובעים לא נדרשו
22 להבאת תצהירים החוזרים ושבים על האמור באלה שהוגשו.

23
24 לא התעלמתי מטענת ב"כ כספי בסיכומיו לפיו התובעים בחרו בספינה בגלל המוניטין שיש לה, וללא
25 קשר לכספי ומשום כך אין לייחס לכספי מעמד מעבר לזה של סוכן נוסעים. לא כך יש לראות את
26 הדברים, לטעמי. ראשית, לא הוכח במידה הדרושה כי לאוניה יש מוניטין משלה וכי רק בגלל שם
27 האוניה בחרו כל התובעים לשוט בה. שנית והחשוב יותר, אין בכך כדי לפטור את כספי מחובותיה
28 כמות שפורטו בהרחבה לעיל. קרי, גם אם נוסעים בוחרים בשייט באוניה הידועה כספינה בעלת שם,
29 אזי אם הספק המוכר להם את חבילת הנופש, יודע או היה עליו לדעת על בעיות בשירות שיינתן, היה
30 עליו למצער ליידעם אודות האפשרות האמורה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 סוף דבר 31.
2 עיקרי הדברים:
3

4 הוכח:
5 הפלגת הנופש של התובעים, בספטמבר 2007, בספינת החלומות "Dream נסיכה מהקריביים",
6 שהוצגה על ידי כספי כספינת פאר, לקתה בכשלים חמורים, כבר מתחילת השיט וכלה בעצירת
7 ההפלגה ברודוס והטסת הנוסעים לישראל. ליקויים אלה באו לידי ביטוי בשורת שיבושים בתשתיות
8 הבסיסיות והחיוניות של כל הפלגה באשר היא, והדרושות לכל נוסע. בגדרן בביוב, במים ובמיזוג
9 האוויר שבתאי הנוסעים, עד שלא התאפשר השימוש בהן. גם אם לדעת כספי מדובר בנופש זול,
10 מצופה כי תקלות מסוג זה לא יתרחשו, והיה וכן, אלה יטופלו ויתוקנו ללא דיחוי, ויעשה כל מאמץ
11 סביר למנוע את התמשכותן, אך כזאת לא נעשה. לא יעלה על הדעת, כי נוסעים בהפלגת נופש, יהיו
12 מנועים מלהשתמש בשירותים בתאיהם, ויזקקו לשירותים ציבורים, תוך המתנה ממושכת, בתנאים
13 בלתי אנושיים, עליהם הרחבתי בפסק הדין. בנוסף, גרם הדבר לצחנה וסירחון בלתי נסבלים ברחבי
14 הספינה, זאת בצד שיבושים בפעולת המעליות, שהקשו על התובעים. המשך הכשלים, בבקיעת חור
15 במיכלי המים בבטן האוניה, במהלך השיוט מטורקיה לרודוס, שגרם להטיית הספינה על צידה,
16 ומטבע הדברים לפגיעה בהתנהלות הנוסעים, ועד הכרח להפסקת השיט והטסת התובעים לארץ. גם
17 השהייה ברודוס, הייתה כרוכה בשיבושים, ובכלל זה המתנה במשך שעות רבות, ללא תנאים
18 סבירים, בדוחק, וצפיפות מרובה, ללא מזון ומים, בחוסר אונים ומבלי שניציג של כספי ימצא על מנת
19 ליתן הבהרות כמצופה.

20
21 נקבע:
22 אין לקבל את גרסתה של כספי שאינה אחראית לגורל התובעים, המתנערת מחבותה, ומפנה את
23 האחרונים לבעלים של הספינה, בידיעה כי המדובר בחברה ריקה ללא רכוש.

24
25 יש להחיל על כספי נורמות של "מעין בעלים", זאת בשים לב למעמדה הבכיר בכל הנוגע להפלגה,
26 כמפורט בהרחבה בפסק הדין, והמטיל עליה התחייבויות מעבר לאלה שחלות על סוכן נסיעות
27 ומשווק גרידא של כרטיסי חבילות נופש. זאת בצד המניעות של כספי לכפור במעמדה כ"בעלים" של
28 הספינה, מחמת שלא היססה לטעון לפני בית משפט אחר, בתביעתה נגד המדינה לתשלום פיצויים
29 בגין נזקים שנגרמו לה לגרסתה עקב מלחמת לבנון השנייה, כי הינה הבעלים של הספינה.

30
31 קיים מסד משפטי לחייב את כספי בנזק שנגרם לתובעים, הן על בסיס דיני החוזים והן במישור
32 הנזיקי, זאת בצד הפרת חובת תום הלב. כספי, כמשווקת בלעדית של חבילות נופש, מחויבת כלפי
33 הנוסעים בבחירת ספינה שתוכל לספק את חבילת הנופש שנמכרה על ידה במעטה של חוברת
34 מהודרת הצובעת את האוניה בצבעים וורודים, שעה שידעה והיה עליה לדעת על אפשרות של

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 התקלות שהתרחשו, אך בחרה לעצום את עיניה תוך העדפת ההפלגה והשאת רווחיה, זאת תוך
2 נטילת סיכון בודעין, בדבר אפשרות כי התקלות יתרחשו. למצער, לא טרחה כספי לידע את
3 התובעים על אפשרות התרחשותן של אלה, זאת תוך התעלמות מהמלצה מפורשת של הבעלים לבצע
4 תיקון יסודי של התשתיות בספינה, שהיה מחייב את השבת הפלגות, כמו גם התעלמות מתקלות
5 דומות שאירעו בשייט שקדם להפלגה נשוא התביעה. התנהגות כספי גם לוקה בחוסר תום לב
6 מובהק, שעה שמחד גיסא מפנה את התובעים לבעלי האונייה, אך מאידך גיסא נמנעה מליידע אותם,
7 טרם רכישת כרטיס ההפלגה, על חבותו של האחרון ואת עצם קיומו, וזאת נעשה רק בעלייה לספינה,
8 ללא מסירת פרטים כדבעי. לא כל שכן התברר כי כספי אף נקטה נגד הבעלים בהליכים משפטיים,
9 עצרה את הספינה, והצליחה לגבות מאות אלפי דולרים, וזאת עשתה מבלי לגלות את הדבר
10 לתובעים, המוצאים עצמם לפני שוקת שבורה מחמת שהבעלים נותר ללא רכוש.

11
12 נדחו טענותיה של כספי כי היתה רק סוכן נוסעים שחבותו מוגבלת. גם לא התקבלה טענתה שהיא
13 שימשה רק כסוכן של הבעלים, וככל שכך, היתה "שליח נסתר", שאין בו כדי למנוע את אחריותה
14 להתחייבויות הבעלים כלפי הנוסעים.

15
16 לפיכך:

17 כספי מחויבת לפצות את התובעים עקב הפרת החוזה, התנהגות שלא בתום לב, כמו גם בגין
18 עוולותיה ורשלנותה. אלה כוללים השבת תשלום הכרטיס ובנוסף פיצויים בגין עוגמת נפש. רכיב
19 עוגמת הנפש, הוא בשים לב לסבלם של התובעים בכל שלבי ההפלגה, כמו גם הפסקת חבילת הנופש
20 באיבה והוא אמור לבטא את הפיצוי ההולם בגין הפרת חוזה הנאה, כמות שהוכח בראיות.

21
22 החובים הכספיים המושגים על כספי:

23 על כספי לשלם לכל תובע את סכום כרטיס חבילת הנופש, כנקוב בצד שמו בטבלה נספח ב' להודעה
24 מיום 1.2.2011; לכל אחד מהתובעים לגביו לא הוגשו אסמכתאות בדבר התשלום, תשלם כספי סך
25 השווה לכרטיס ממוצע למועד ההפלגה 16.9.07, קרי 350 דולר, לפי שער הדולר היציג לאותו יום,
26 דהיינו סך 1,432.55 ₪; לגבי התובעים ה"ה יעקב, תשלם כספי לכל אחד סך 818 ₪ לכל אחד;
27 לתובעים ה"ה גלזיר תשלם כספי סך 1,277 ₪ לכל אחד מהם. התובע גלעד מצליח אינו זכאי
28 לתשלום עבור הכרטיס מחמת שנרשם לגביו בטבלה כי לא שילם עבורו.

29
30 כל סכום ישא הפרשי הצמדה מיום 16.9.07 ועד ליום מתן פסק הדין.

31
32 בנוסף תשלם כספי לכל תובע פיצוי בגין עוגמת נפש בסך של 2,500 ₪, כערכו ליום מתן פסק הדין.

33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1286-08 אביגזר מאיר ו-367 תובעים נוספים נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

1 כספי תשא בהוצאות התובעים, קרי אגרת בית המשפט, שכר המומחה שכטרמן והקלטת
2 הפרוטוקולים (להלן: "ההוצאות"). ההוצאות יישאו ריבית והפרשי הצמדה מיום תשלומן ועד ליום
3 ההחזר בפועל. לא ראיתי מקום לחייב בהחזר הוצאות ליתר העדים, שכן אלה לא היו דרושים.

4
5 כספי תשא בשכ"ט התובעים בסך של 20% מהסכום המגיע, למעט מסכום ההוצאות.

6
7 הסכומים שנפסקו, יישאו ריבית והפרשי הצמדה כדין מיום מתן פסק הדין ועד ליום התשלום
8 בפועל.

9
10 ב"כ התובעים ימציא פסיקתא לחתימה ויצרף לה טבלה עם שמות של כל התובעים, מספר תעודת
11 הזהות של כל אחד מהם, סכום ההשבה שכספי חוייבה לשלם לו בצירוף הפרשי הצמדה ליום מתן
12 פסק הדין.

13
14
15 ניתן היום, י"ג אייר תשע"א, 17 מאי 2011, במעמד עו"ד ערן טל ועו"ד אמיר ישראלי.

16
17

איתן אורנשטיין, שופט

18
19
20
21
22
23